

1. ÚVOD

Lisabonská stratégia z roku 2000 je známa formuláciou odvážneho cieľa Európskej Únie - stať sa do roku 2010 na pozniatkoch založenou najdynamickejšou ekonomikou sveta. Kodanská deklarácia z roku 2002 špecifikovala okrem iných aj prioritu, ktorá kladie za úlohu venovať pozornosť vzdelávacím potrebám žiakov, učiteľov, školiteľov v rámci rôznych foriem odborného vzdelávania a prípravy, v priebehu celoživotného vzdelávania. Podporu je potrebné poskytovať aj vytváraniu rôznych foriem spolupráce na regionálnej, národnej i medzinárodnej úrovni. Samotná spolupráca je silným trendom vo vzdelávaní v celej Európe.

V roku 2005 formulovala EÚ kľúčové kompetencie pre každého Európana, ktoré by mal nadobudnúť v priebehu celoživotného vzdelávania. Niektoré priamo súvisia s odborným vzdelávaním a prípravou:

- matematické zručnosti a základné zručnosti z oblasti vedy a techniky
- digitálne zručnosti
- zručnosti v oblasti podnikania
- zručnosti v oblasti samotného vzdelávania sa

Strategický význam vzdelávania, výchovy, učenia nespočíva iba vo význame pre jednotlivca, ale pre celú spoločnosť a podčiarkuje ho hlavne globalizácia, rýchly rozvoj technológií, informatizácia spoločnosti a zmeny na trhu práce.

Úspešnosť jednotlivca v pracovnom živote je závislá od schopnosti orientovať sa v množstve informácií, porozumieť im a vedieť ich správne použiť.

Vývoj sa ubera od celoživotných „statických“ poslaní k celoživotnej zamestnanosti, čo vyžaduje značnú pružnosť a prispôsobivosť na požiadavky trhu práce prostredníctvom sústavného obnovovania a rozširovania si vedomostí a zručností. Napokon mať príležitosť vzdelávať sa je základné ľudské právo a jeho využitím nadobúda jedinec aj reálnu šancu na kvalitnejší život.

Prvotnou funkciou trhu vzdelávania je predovšetkým zaistiť čo najdlhšie a najlepšie uplatnenie sa na pracovnom trhu, teda uspokojenie požiadaviek zamestnávateľov.

Ideu „učiacej sa spoločnosti“ zapracoval aj Nitriansky samosprávny kraj do priorít kraja v oblasti školstva:

- optimalizovať sieť škôl a školských zariadení
- podporovať uplatňovanie IKT
- podporovať skvalitnenie manažmentu škôl
- podporovať vytvárania informačnej siete o vzdelávacej ponuke, stave a potrebách trhu práce v kraji
- podporovať rozvoj terciárneho vzdelávania a to prostredníctvom opatrení:
  - posilniť vzdelávacie príležitosti pre ďalšie štúdium
  - vytvoriť priestor pre ďalšiu ponuku vzdelávacích služieb
  - aktivizovať zamestnávateľov

V duchu spomenutých myšlienok, cieľov a priorít vznikol aj projekt „Model participácie súkromného sektora na praktickej a teoretickej príprave cieľových skupín v oblasti poľnohospodárskeho školstva“. V rámci tohto projektu je jednou z aktivít spracovanie štúdie vzdelávacích potrieb pedagógov odborných predmetov, učiteľov praxe, žiakov posledných ročníkov odborných poľnohospodárskych škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti NSK.

Štúdia si kladie za cieľ priblížiť čitateľovi východiská vzdelávacích potrieb cieľových skupín, právny rámec v oblasti vzdelávania, možnosti vzdelávania v niektorých inštitúciách pôsobiacich v regióne. Jedna z kapitol predstavuje vypracovanú štúdiu vzdelávacích potrieb z ČR. Ťažiskom je vyhodnotenie dotazníkového prieskumu vzdelávacích potrieb cieľových skupín v oblasti ďalšieho odborného vzdelávania.

2. VÝCHODISKÁ VZDELÁVACÍCH POTRIEB CIEĽOVÝCH SKUPÍN

2.1. Odborné vzdelávanie na stredných školách

2.1.1. Súčasné trendy v stredoškolskom vzdelávaní

Stredná škola by mala byť prítiažlivá pre študenta a užitočná pre odberateľa takéhoto študenta. S atraktivitou majú v posledných rokoch problémy práve stredné školy technického zamerania, kde klesá krivka počtu žiakov na stredných odborných školách v študijných aj učebných odboroch v prospech gymnázií, obchodných a hotelových akadémií. Niektoré školy tento nepomer pociťujú veľmi intenzívne. Dôvodom je podľa odborníkov hlavne systém normatívneho financovania škôl, nový systém prijímacích pohovorov, predsudky rodičov spôsobené neznalosťou vzdelávacieho programu školy, stereotypy v predstavách o niektorých profesiách a neznalosť potrieb trhu práce. Zlepšenie by mohlo priniesť zvýšenie úrovne kariérneho poradenstva na základných školách.

Otázkou je, akým smerom by sa mala uberať príprava na stredných odborných školách, aký by mal byť absolvent, aká by mala byť škola, aký by mal byť učiteľ? Predovšetkým by sa príprava mala zamerať na prípravu pre život, teda pre maximálne uplatnenie sa na pracovnom trhu. Vývoj škôl sa uberá niekedy smerom k záujmom rodičov a vedomostné a osobnostné predpoklady žiaka zostávajú v pozadí. Preferuje sa skôr všeobecné vzdelávanie. Ani úzka odborná špecializácia však nie je správna. Schodné sa podľa odborníkov javí zblížovanie odborného a všeobecného vzdelávania. Veľmi zaujímavá je myšlienka prebudovania škôl na vzdelávacie centrá v určitej oblasti, ktoré by poskytovali svoje vzdelávacie služby nielen klasicky stredoškólakom, ale aj ľuďom z praxe, znevýhodneným osobám, uchádzačom o zamestnanie a pedagógom v rámci celoživotného vzdelávania, súčasťou by boli špičково technicky vybavené centrá pre praktickú prípravu. Zamestnávateľia uprednostňujú flexibilného absolventa, ktorý má základnú orientáciu vo svojom odbore, ovláda odborné termíny, ovláda aspoň jeden a viac cudzích jazykov, vie sa učiť, je motivovaný na permanentné vzdelávanie sa, má komunikatívne a sociálne zručnosti, kriticky a tvorivo myslí, je tímový hráč, vie pracovať s informáciami, vie rozumne argumentovať a má podnikateľské zručnosti. Špecialista sa z neho stáva na konkrétnom pracovisku aj vďaka firemnému vzdelávaniu, stážam a pod. Niektorí zamestnávateľia síce požadujú veľmi úzke profilovanie študentov, ale treba sa vyvarovať stavu, kedy by bol absolvent použiteľný iba pre konkrétnu firmu.

Štátny vzdelávací program predpokladá postupné zavádzanie kreditového (umožňujúceho aj nižšie certifikované vzdelanie) a modulového vyučovania (s možnosťou výberu rôznych modulov). Vytvorenie obsahových a výkonových štandardov v rámci štátneho vzdelávacieho programu je východiskom pre vypracovanie kompetencií absolventa a obsahových okruhov vzdelávania. Školský vzdelávací program musí spĺňať podmienky Štandardu stredoškolského odborného vzdelávania a prípravy a mal by vychádzať z analýzy potrieb trhu práce.

Jednou z priorít v odbornom vzdelávaní je zavádzanie moderných trendov v technológii vzdelávania a technickom vybavení škôl. Štátna školská inšpekcia žiaľ konštatuje veľmi pomalú alebo žiadnu zmenu v technológii vzdelávania na školách.

Aktivita samotných žiakov je často nízka aj z dôvodu uplatňovania prvkov tradičného vyučovania. Aktivizácia žiaka a prenesenie aktívneho podielu na jeho vzdelávaní sa nezaobíde bez inovácií vo formách vyučovania.

Predstavy o osobnom notebooku, internetovom pripojení každého žiaka, interaktívnej tabuli a podobne, sú tiež ešte často iba nesplnené sny žiakov a učiteľov. Popri finančnej náročnosti takýchto predstáv je zrejma aj vysoká náročnosť na kvalitné ľudské zdroje. To predpokladá nemalé investície do neustáleho vzdelávania pedagógov. Bez moderných učiteľov je nemožné vybudovať moderný a konkurencieschopný systém vzdelávania.

K moderným trendom patrí aj preferovanie kooperácie rôznych subjektov pri vzdelávaní, vytváranie sietí, nadväzovanie spolupráce, teda otváranie sa sociálnym partnerom, Európe, svetu. Odborné vzdelávanie totiž dávno prekročilo rámec školstva a miestnej lokalizácie.

Čoraz častejšie sa stretávame s odbornou praxou, či stážou v zahraničí a mobilitami nielen pre študentov, ale aj pedagógov v rámci medzinárodných projektov pre odborné vzdelávanie, napr. európske programy celoživotného vzdelávania Leonardo da Vinci, Socrates, Comenius. Začínajú sa využívať aj Europassy, ktoré umožňujú zaznamenanie získaných kvalifikácií a kompetencií.

2.1.2. Poľnohospodárske školstvo a jeho špecifiká

Stredné odborné školy poľnohospodárskeho zamerania majú niektoré špecifiká, oproti iným SOŠ. Jedným z nich je aj ekonomické hľadisko odbornej prípravy a vzdelávania – na školách poľnohospodárskeho zamerania je odborná príprava jedna z najdrahších.

Predstavitelia týchto škôl sa zhodujú na klesajúcej vzdelanostnej úrovni prichádzajúcich žiakov, na poklese záujmu o štúdium na poľnohospodárskych školách, dôkazom čoho je aj rušenie škôl z dôvodu nedostatku žiakov. Zaužívané názorové stereotypy rodičov a často aj výchovných poradcov na základných školách znevažujú úroveň a postavenie škôl tohto zamerania a to aj napriek tomu, že plnia celospoločenskú strategickú úlohu.

Chýba učiteľská profesijná komora pedagógov poľnohospodárskeho odborného zamerania.

Riešením sa javí zabezpečenie široko profilovej prípravy s možnosťou voliteľných predmetov podľa potrieb regiónu a pružné reagovanie na potreby trhu práce zavedením užšej špecializácie v posledných dvoch ročníkoch štúdia.

V rámci prípravy flexibilnejšieho odborníka v rámci agropotravinárstva a rozvoja vidieka sa OVP posúva od prvovýroby do oblasti služieb napríklad vznikom nových odborných zameraní alebo novokoncipovanými odbornými predmetmi napr. v oblasti tvorby a ochrany životného prostredia, agroturistika, krajínovtorba, produkcia biopotravín, pestovanie netradičných plodín, špecializované chovy a pod.

2.1.3. Štandard stredoškolského odborného vzdelávania pre smer Poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo, vodohospodárstvo

Štátny inštitút odborného vzdelávania vypracoval v roku 2000 Štandardy stredoškolského odborného vzdelávania a výchovy. Pre oblasť pôdohospodárstva je

relevantná príprava odborníkov pre prvovýrobu i nevýrobné oblasti, ktorí spĺňajú nasledovné výkonové a obsahové štandardy:

Absolvent:

- ovláda odbornú terminológiu pre daný odbor a je schopný využívať všeobecné poznatky, pojmy, pravidlá a princípy pri riešení praktických úloh,
- rozumie biologickej a chemickej podstate procesov v živých sústavách, fyzikálnym a všeobecným strojným princípom činnosti strojov a zariadení uplatňovaných v odbore,
- vie uplatniť poznatky o zásadách pestovania rastlín a chovu zvierat, ktoré dokáže teoreticky charakterizovať, nájsť vzťahy medzi nimi a využívať ich pri navrhovaní a uskutočňovaní konkrétnych opatrení v technologickom procese,
- využíva bežné metódy zisťovania stavu prostredia pre rastliny a zvieratá a metódy určovania kvality hlavných produktov výroby, zistené výsledky vie zhodnotiť a využiť pri určení konkrétnych opatrení v procese výroby,
- pozná bežné druhy materiálov, strojnych súčiastok, mechanizmy, stroje a zariadenia a spôsoby ich využitia,
- vie využiť poznatky z ekonomiky a zásad podnikania pri nákupe surovín a materiálov, predaji produktov výroby, vedení dokladov o pohybe finančných prostriedkov a riešení bežných rozhodovacích a organizačných situácií,
- je schopný zachovávať pracovné záznamy a viesť evidenciu užívania v jednotlivých úsekoch výroby a využívať tieto podklady pre návrhy organizačných opatrení na príslušných úsekoch,
- ovláda obsluhu osobného počítača, je schopný využívať možnosti operačného systému, vie pracovať so základným aplikačným programovým vybavením,
- je schopný samostatne rozhodovať s vyšším stupňom zodpovednosti, riadiť menší kolektív pracovníkov,
- je schopný orientovať sa v bežnom prostredí a vykonávať základné činnosti súvisiace s podnikateľskými aktivitami,
- má prehľad o organizácii a činnosti podniku,
- má osvojené hlavné poznatky z oblasti hygieny práce, bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,
- uplatňuje základné princípy hospodárnosti a dodržiavania technologickej pracovnej disciplíny a zodpovednosti za výsledky pracovnej činnosti,
- vie posudzovať a riešiť problémové situácie.

Obsahové štandardy:

1. *Biologická a chemická podstata poľnohospodárstva a lesného hospodárstva* – žiak si osvojí podstatu biologických a chemických dejov v živých sústavách a uvedené poznatky dokáže aplikovať pri posudzovaní kvality produktov výroby.

2. *Životné prostredie a jeho vplyv na organizmy* – žiak získa znalosti o stave jednotlivých zložiek životného prostredia pre optimalizáciu technologických opatrení pri súčasnom rešpektovaní požiadaviek na tvorbu a ochranu krajiny a hygienu chovov zvierat.

3. *Stroje a zariadenia pre technologické procesy a dopravu* – žiak získa vedomosti a zručnosti v používaní a optimalizácii využitia strojov a zariadení v jednotlivých

technologických procesoch.

4. *Technologické procesy* – žiak si osvojí vedomosti, poznatky a zručnosti potrebné pre voľbu vhodných technologických opatrení pri výrobe a dokáže ich navrhovať, uskutočňovať, organizovať a kontrolovať.

5. *Ekonomika* – žiak si osvojí ekonomické pojmy a termíny, dokáže sa orientovať v ekonomických javoch a procesoch v podmienkach trhového hospodárstva, predovšetkým na úrovni podniku, má schopnosť samostatne posudzovať ekonomické ukazovatele výroby a navrhovať konkrétne racionalizačné opatrenia.

6. *Využitie výpočtovej techniky* – žiak si osvojí využívanie výpočtovej techniky s dôrazom na aplikačné programy odborného zamerania využiteľné v podmienkach poľnohospodárskej a lesníckej výroby a služieb.

7. *Praktická činnosť v odbore* – žiak si rozšíri vedomosti a zručnosti vo vykonávaní a riadení mechanizovaných prác pri pestovaní rastlín a chove zvierat a vo vykonávaní a riadení ekonomických a obchodných opatrení a služieb v poľnohospodárstve a lesníctve.

2.2. Odborné školstvo a trh práce

Cieľom škôl vo všeobecnosti je produkovať dlhodobu uplatniteľnú ľudskú zdrojovú pre trh práce. Odborné vzdelávanie a príprava (OVP) má byť zodpovedajúca potrebám a požiadavkám na vedomostiach založenej spoločnosti.

Zamestnávateľia z hľadiska kvality a kvantity pracovných síl vyžadujú pracovníkov s vysokou mierou praktických a teoretických kompetencií (hlavne technických, prírodovedných, informačných, manažérskych, právnych, podnikateľských a sociálnych) a morálne vyspelých.

Výchova stredoškolača trvá niekoľko rokov, ale trh práce sa mení a vyvíja rýchlejšie. Často zamestnávateľia signalizujú, že na pracovnom trhu sú absolventi, ktorí nie sú pripravení pre ich potreby, že školy nemajú požadovanú štruktúru učebných a študijných odborov a na trhu je prebytok absolventov niektorých škôl. Školy oponujú, že nemali v predstihu k dispozícii kvalifikovaný odhad kvality a kvantity absolventov a zmeny vo vzdelávacom programe sú viditeľné až o niekoľko rokov. Pružné reagovanie na potreby trhu práce – t.j. prispôbenie siete škôl, vzdelávacích programov a prijatie ďalších opatrení vyžaduje efektívnu spoluprácu škôl, zamestnávateľov, Úradov práce a ďalších sociálnych partnerov. Sektorové štúdie by mali odhadovať požiadavky zamestnávateľov na ľudské zdroje v najbližšej budúcnosti a naopak vzdelávanie, by malo zabezpečiť maximálnu možnú pružnosť a adaptabilitu absolventov. Dôraz by sa mal klásť na analyzovanie potrieb zamestnávateľov, teda na zdefinovanie koľko a akých absolventov potrebujú, resp. budú potrebovať v budúcnosti.

V programovom vyhlásení vlády z augusta 2006 sa v súvislosti s odborným vzdelávaním a trhom práce deklaruje:

- potreba koordinácie vzdelávania a trhu práce
- prispôsobenie učebných a študijných programov potrebám trhu práce
- podpora vytvárania nových programov
- podpora zavedenia dvojúrovňového modelu vzdelávacích programov na štátnej a školskej úrovni
- podpora zavedenia motivačných kritérií pre účasť zamestnávateľských zväzov a zamestnávateľov v OVP
- úprava financovania škôl, v zmysle prihliadania na rôznu ekonomickú náročnosť vzdelávacieho procesu

Požiadavky na OVP sa našim vstupom do EU začali internacionalizovať, teda v rôznych členských krajinách by sa mali líšiť čo najmenej. Hlavná oblasť nášho zaostávania je v poddimenzovanom materiálno - technickom vybavení škôl novými technológiami.

2.2.1. Spolupráca zamestnávateľov a iných sociálnych partnerov so školami

Asi každá odborná škola je v nejakom vzťahu so zamestnávateľmi. Oproti minulosti školy uvádzajú radikálny pokles účasti podnikov na procese vzdelávania, hlavne na jeho praktickej časti.

Participáciou sociálnych partnerov - hlavne hospodárskej sféry – na OVP sa zaoberá aj Kodanská deklarácia, ktorá za najdôležitejšie považuje zvyšovať podporu kompetencií a kvalifikácií posilňovaním spolupráce na sektorovej úrovni hlavne zapojením sociálnych partnerov. Hospodárske subjekty by mali priamo vstupovať do OVP, nakoľko sú hlavnými odberateľmi ľudských zdrojov.

Štátny inštitút odborného vzdelávania ŠIOV v roku 2006 spracoval a publikoval Analýzu súčasného stavu a možností spolupráce inštitúcií trhu práce a školského systému 2006. Závermi z tejto štúdie sú hlavne:

- potreba nutnosti ovplyvňovania cieľov obsahu odborného vzdelávania sociálnymi partnermi
- potreba vypracovania koncepcie počiatočného a ďalšieho odborného vzdelávania za účasti sociálnych partnerov
- spolupráca na regionálnej úrovni je prvoradá
- nevyhnutné je spolurozhodovanie o potrebe študijných odborov
- zavedenie účinného systému kariérneho poradenstva - v záujme informovanosti rodičov a žiakov
- potreba zvýšenia finančnej motivácie zamestnávateľov na financovaní odborného vzdelávania

Medzi hlavné oblasti a možnosti spolupráce zamestnávateľov so školami možno zaradiť:

- aktívny vstup zamestnávateľov do tvorby vzdelávacích programov
- spolupráca pri príprave a realizácii aktivít školy
- podieľanie sa na materiálno – technickom vybavení školy
- vytváranie a materiálne vybavenie centier praktického vyučovania alebo

- tréningových centier, či pilotných centier
- príprava a realizácia spoločných projektov školy a podniku
  - účasť na vyučovacom procese formou prednášok, besied a pod.
  - poskytovanie firemných publikácií a materiálov škole
  - spolupráca a účasť na ročníkových, záverečných a maturitných skúškach
  - definovanie požiadaviek na profil absolventa (potrebne vedomosti, zručnosti, schopnosti a vlastnosti) a ich potrebný počet v určitom časovom horizonte
  - vypracovanie popisov pracovných pozícií a pracovných činností vo firme v rámci osvetovej činnosti a PR firmy
  - spolupráca pri kariérom poradenstve už na ZŠ
  - hmotné zabezpečovanie žiakov počas štúdia formou štipendií
  - umožnenie stáží a praxí žiakov priamo vo firmách
  - poskytnutie moderných technológií centrám praktického vyučovania
  - zriaďovanie firemných mini pracovísk na škole
  - organizovanie spoločných technických súťaží
  - spolupráca pri celoživotnom vzdelávaní (CŽV) učiteľov odborných predmetov napr. formou stáží, praxí, školení, firemných vzdelávacích aktivít a pod.

Aj realizovaný projekt „Model participácie súkromného sektora na praktickej a teoretickej príprave cieľových skupín v oblasti poľnohospodárskeho školstva“ sa snaží overiť model spolupráce poľnohospodárskej firmy zaoberajúcej sa najnovšou agrotechnikou a piatich poľnohospodárskych škôl v Nitrianskom kraji. V rámci siedmych aktivít sa overuje:

- spolupráca firmy so školou pri inovácii vyučovacích metód
- zapracovanie konkrétnej formy spolupráce do vyučovacieho procesu formou inovovaných časovo – tematických plánov odborných predmetov
- spolupráca pri realizovaní odbornej praxe
- zabezpečenie odborného seminára pre pedagógov v rámci CŽV
- spolupráca s ostatnými zamestnávateľmi v agrosektore a Úradom práce v Nitre pri kariérom poradenstve a orientácii sa na trhu práce a aktivít ÚP prostredníctvom dvoch búrz práce
- spolupráca pri vybavení odborných učební názornými učebnými pomôckami
- spolupráca pri tvorbe nového učebného materiálu

Ďalší sociálni partneri, napr. Úrady práce, zriaďovatelia, profesijné komory a cechy majú takisto široké pole možností spolupráce so školami.

Úrady práce spolupracujú s výchovným poradcom školy v oblasti kariérneho poradenstva a opatrení v rámci aktívnej politiky trhu práce, aktivít realizovaných ÚP a pod. V Nitre je zriadené pri ÚP pilotné centrum v rámci národného projektu VIII-sprostredkovateľské služby, kde realizujú kariérne poradenstvo, prezentovanie možností ďalšieho vzdelávania v kraji a pod.

Pozoruhodný je nápad istej školy, ktorá si zriadila školský úrad práce na pomoc pri uplatnení svojich študentov na trhu práce.

Osobitnou oblasťou je spolupráca stredných odborných škôl a univerzít. Od vysokých škôl sa očakáva, že sú nositeľmi vedeckovýskumných projektov. Nové poznatky by však boli zbytočné, keby nebol zabezpečený ich prenos do praxe, či už do výrobnjej alebo pedagogickej a pod.

Obsah vzdelávania na školách sa oneskoruje za aktuálnymi poznatkami výskumu. Tento časový sklz by bolo možné skrátiť zlepšením spolupráce pedagógov a učiteľov praxe so svojimi domovskými vysokými školami.

Vysoké školy sa snažia vstupovať do celoživotného vzdelávania vytváraním programov dištančného vzdelávania vo virtuálnom prostredí formou e-learningu. Niektoré vytvárajú centrá celoživotného vzdelávania pri svojich fakultách. VŠ a univerzity tak zdieľajú svoje ľudské a materiálne zdroje so záujemcami o vzdelávanie.

Hoci spolupráca VŠ a univerzít sa očakáva skôr so strednými školami všeobecno-vzdelávacieho charakteru, teda s gymnáziami, odborné stredné školy by mali mať aktívnu spoluprácu s univerzitami a VŠ podobného odborného zamerania. Príkladom by mohlo byť napr. didaktické internetové vysielanie pre ZŠ a SŠ, ktoré pripravuje Fakulta MATFYZ UK v Bratislave. Pre účely získavania učiteľských kompetencií budúcich pedagógov a prepojením vedy, výchovy a vzdelávania je užitočné zriaďovanie fakultných škôl.

2.3. Celoživotné vzdelávanie učiteľov a žiakov

Vzdelávanie a vzdelanie je bezpochyby kľúčom k životnému úspechu, predchádzaním nezamestnanosti, skrátka najlepšou investíciou, ktorú môže človek do budúcnosti uskutočniť. Neustále vzdelávanie sa a výchova má strategický význam, nakoľko nebývalý pokrok a napredovanie vo všetkých oblastiach života vylučuje nesprávny názor, že pre život bude postačovať iba prvotné vzdelanie. Vzdelávanie nadobúda celoživotný charakter.

Celoživotné vzdelávanie – CŽV - je súbor takých aktivít, ktorých cieľom je zlepšenie, obnovenie alebo novovytvorenie znalostí, vedomostí, zručností a schopností. Tieto môže človek nadobudnúť v rámci školského vzdelávacieho systému, životných a pracovných skúseností alebo autoedukácie - seba-vzdelávania. Podľa stupňa formalizácie vzdelávacích aktivít rozdeľujeme CŽV nasledovne:

- formálne: - primárne (základné vzdelávanie)
  - sekundárne (stredoškolské vzdelávanie)
  - terciárne (vysokoškolské vzdelávanie)
- neformálne: napr. podnikové vzdelávanie, rekvalifikácie, rezortné, záujmové a pod.
- informálne: - patrí sem každá aktivita, ktorou človek nadobúda novú vedomosť, zručnosť, schopnosť

Pre CŽV je potrebné vytvoriť prehľadný, s EÚ kompatibilný, efektívny, dostupný, otvorený a certifikovateľný systém. Jeho podmnožinou by mal byť systém CŽV pedagógov, formou kariérneho rastu s mzdovým ohodnotením.

Ako základ na členenie stupňov vzdelávania zvolili krajiny EÚ štruktúru ISCED (International Standard Classification of Education) z roku 1997, ktorý uplatňuje princíp porovnateľnosti výstupov OVP medzi krajinami. Tento systém umožňuje aj definovať vzdelanostnú úroveň obyvateľstva.

Learning society – učiacu sa spoločnosť možno dosiahnuť len postupne, neustálou podporou, vytváraním podmienok a hlavne motiváciou. Je však potrebné doriešiť jeho financovanie, systém certifikácie (odborného potvrdzovania a schvaľovania) a systém overovania a uznávania kvalifikácií získaných v procese CŽV. Schodným sa javí zavedenie kreditového a modulového systému, s ktorým majú skúsenosti už mnohé VŠ a univerzity. V Európe sa využíva systém prenosu kreditov pre odborné vzdelávanie a prípravu tzv. ECVET, ktorý prináša väčšiu transparentnosť v rôznych systémoch kvalifikácií, ktoré sa v Európe používajú a zabezpečuje prehľad nadobudnutých znalostí, zručností a schopností, ktoré jedinec v CŽV získal.

V roku 2004 bol priemer podielu dospelých na CŽV v Európe 10,3 %, zatiaľ čo na Slovensku iba 4,6%.

Z radov odbornej verejnosti sa čoraz naliehavejšie ozývajú hlasy podporujúce transformáciu odborných a všeobecno-vzdelávacích škôl na centrá celoživotného vzdelávania. Okrem poskytovania vzdelávacích služieb verejnosti by mali plniť aj úlohy centier pre CŽV pedagógov a taktiež žiakov, ktorí ukončili sekundárne, či terciárne vzdelávanie.

Pre pedagógov je nevyhnutné systematické a pravidelné vzdelávanie sa v súvislosti s nadobudnutím kompetencií vzťahujúcich sa na niekoľko oblastí, najmä však na:

- kompetencie na sústavné vzdelávanie sa, kompetencie k aktívnemu občianstvu, trvalo udržateľnému rozvoju, digitálnej gramotnosti, kreativite, metódam vyučovania, inováciám, efektívnemu riešeniu problémov, sociálnej komunikácii, tímovej práci, tvorbe kurikula, spoluprácu s rodičmi, jazykové kompetencie, kompetencie pre medzinárodnú spoluprácu, IKT kompetencie, schopnosti integrovať IKT do vyučovacieho procesu a pod.

Štátna školská inšpekcia odporúča zamerať rozvoj kompetencií pedagógov hlavne v oblasti osvojenia si a využívania inováčných foriem a metód vyučovania, na nové trendy vo vyučovaní, ktoré sú zamerané na rozvoj kľúčových kompetencií žiakov a ich motiváciu a aktivizáciu pri vzdelávaní.

Pre efektívne riadenie a manažment škôl by mali svoje kompetencie zlepšovať vedúci a riadiaci pracovníci v oblasti školstva tak isto v rámci CŽV.

Zhrnutím a pomenovaním všetkých potrebných kompetencií učiteľa by mal byť „národný kompetenčný profil učiteľa“, ktorý by mal mať 3 rozmery:

- kompetencie orientované na žiaka
- kompetencie orientované na výchovno-vzdelávací proces
- kompetencie na sebarozvoj pedagóga

Vzhľadom k charakteru a podmienkam CŽV (hlavne u osôb s rodinnými a pracovnými povinnosťami) je nevyhnutné zvoliť vhodnú formu vzdelávacej aktivity. Veľmi obľúbené sú dištančné formy vzdelávania prostredníctvom e-learningu a video konferencií. Vedia sa prispôbiť individuálnemu tempu frekventanta a sú finančne menej náročné ako tradičné formy vzdelávania.

3. Prehľad niektorých vzdelávacích inštitúcií poskytujúcich svoje služby využiteľné pre oblasť poľnohospodárskeho školstva a ich ponuka

Koncepcia CŽV SR uvádza prehľad ďalšieho vzdelávania v pôsobnosti rezortu Ministerstva pôdohospodárstva SR:

Rezortné vzdelávanie sa realizuje pre:

- Zamestnancov prvovýroby, poľnohospodárskych družstiev a obchodných spoločností
- Potravinárov
- Súkromne hospodáriacich roľníkov
- Členov komôr a profesijných zväzov a združení
- Agropodnikateľov
- Súkromných podnikateľov lesov
- Zamestnancov štátnych lesov a vodohospodárskych organizácií
- Robotnícke povolania v lesnom a vodnom hospodárstve
- Pedagogických pracovníkov stredných odborných škôl

A to v rámci vzdelávacích inštitúcií:

- Agroinštitút Nitra
- Ústav vzdelávania a výchovy pracovníkov lesného a vodného hospodárstva SR Zvolen
- Inštitút veterinárnych lekárov Košice

V rámci prípravy štúdie sme doplnili niektoré ďalšie inštitúcie, ktoré poskytujú vzdelávacie služby a aktivity relevantné pre vzdelávacie potreby cieľových skupín v rezorte pôdohospodárstva v rámci CŽV:

3.1. Štátny inštitút odborného vzdelávania (ŠIOV)

Odbor ďalšieho vzdelávania pedagogických zamestnancov zabezpečuje ďalšie vzdelávanie učiteľov odborných predmetov a majstrov odborného výcviku stredných odborných škôl v oblasti inovovaných a nových odborov, grafických systémov, využitie IKT. Odbor sa podieľa aj na projektovej činnosti, tvorbe učebných textov, učebníc a pomôcok. Napriek opakovanej žiadosti sa nám nepodarilo získať konkrétnu ponuku vzdelávacích aktivít ŠIOV a nemali ju zverejnenú ani na web stránke.

3.2. Agroinštitút š.p. Nitra

Vytvoril **Centrum celoživotného vzdelávania**, ktoré zameriava svoje vzdelávanie a projektové aktivity predovšetkým na tieto oblasti:

- agrárna politika a legislatíva SR a EÚ
- podpora rozvoja vidieka v súlade s ochranou životného prostredia
- výroba, ochrana a bezpečnosť potravín
- transfer nových výrobných technológií a techniky do pôdohospodárskej praxe

Poskytuje nasledovné **akreditované vzdelávacie aktivity**:

- Odpadové hospodárstvo
- Včelárstvo
- Európska dimenzia podnikania na vidieku
- Optimalizácia hospodárenia poľnohospodárskych podnikov
- Životné podmienky zvierat
- Nové štandardy EÚ pri výrobe krmív
- Agroenvironment
- Odborná spôsobilosť pre výrobu a manipuláciu s potravinami
- Medzinárodné účtovné štandardy v účtovníctve podnikateľov agrozozortu
- Odborná príprava potrebná na vydanie povolenia na prevádzkovanie liehovárníckeho závodu na pestovateľské pálenie ovocia
- Príprava na získanie európskeho vodičského preukazu na počítače – ECDL – (European Computer Driving Licence)
- Zásady správnej poľnohospodárskej praxe zameranej na ochranu pôdy a vody pred degradáciou a znečistením poľnohospodárskou činnosťou
- Vinohradníctvo a vinárstvo ako súčasť trvaloudržateľného rozvoja vidieka
- Nová legislatíva EÚ v poľnohospodárstve – krížové plnenie (cross-compliance)
- Agrárny marketing v podmienkach poľnohospodárskej politiky EÚ

Vzdelávacie aktivity financované z Programu rozvoja vidieka 2007 – 2013

- Odborná spôsobilosť pre manipuláciu s potravinami
- Multimediálne CD – Ochrana rastlín
- Integrovaná produkcia ovocia a zeleniny
- Historická poštová cesta Magna Via ako prostriedok rozvoja vidieckeho cestovného ruchu
- Nové štandardy EÚ pri výrobe krmív
- Spoznávajme ekologické poľnohospodárstvo a biopotraviny na Slovensku
- Životné podmienky zvierat
- Špeciálne starostlivosť o zvieratá
- Implementácia noriem Krížového plnenia formou informačných technológií v rezorte pôdohospodárstva
- Aplikácia medzinárodných účtovných štandardov v účtovníctve podnikateľov agrozozortu
- Optimalizácia hospodárenia poľnohospodárskych podnikov
- Biomasa, jej potenciál a reálne možnosti využitia na Slovensku
- Cross - compliance - krížové plnenie
- Nová legislatíva EÚ v poľnohospodárstve - krížové plnenie (cross - compliance)
- Analýza vzdelávacích potrieb jednotlivých cieľových skupín rezortu pôdohospodárstva a definovanie nových vzdelávacích programov
- Zásady správnej poľnohospodárskej praxe zameranej na ochranu pôdy a vody
- Agroenvironment
- Právne predpisy a podpora pre ekologické poľnohospodárstvo
- Podvojný účtovníctvo v agrozozorte po zavedení Eura

Aktivity orientované na problematiku EÚ

Semináre o európskych záležitostiach

Uplatňovanie noriem EÚ

Modul 01 - Životné prostredie

Modul 02 - Zdravie ľudí a zvierat, identifikácia a registrácia zvierat

Modul 03 - Zdravie ľudí, zvierat a rastlín

Modul 04 - Hlásenie chorôb

Modul 05 - Životné podmienky zvierat, welfare zvierat

Aktivity financované zo Sektorového operačného programu

Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka :

Európska dimenzia podnikania na vidieku

Pestovanie a spracovanie liečivých rastlín

Odpadové hospodárstvo

Obnoviteľné zdroje energie

Záhradníctvo ako súčasť diverzifikácie poľnohospodárskej výroby

1. časť - Ovocinárstvo

2. časť - Zeleninárstvo

Ekonomicko - právne a manažérske vzdelávanie

Agrárna diplomacia

Vybrané problémy práva pre manažérov

Základy kontrolnej činnosti

Manažment údržby v agropotravinárskom sektore

Ekonom podniku

Pôdohospodárske právo

Podpora informatizácie v rezorte pôdohospodárstva

Počítačové vzdelávanie

Jazyková príprava

Efektívna komunikácia v jazyku anglickom

Efektívna komunikácia v jazyku nemeckom

Vzdelávanie poradcov v rezorte pôdohospodárstva SR

Vstupné vzdelávanie poradcov

Inovačné vzdelávanie poradcov

Vzdelávanie zamestnancov štátnej správy v pôsobnosti rezortu pôdohospodárstva

Odborné vzdelávanie štátnych zamestnancov v dočasnej štátnej službe

Kvalifikačná príprava štátnych zamestnancov

Kvalifikačné vzdelávanie na vykonávanie činností vyžadujúcich odbornú spôsobilosť v súlade s platnou legislatívou

Odborná príprava na získanie odbornej spôsobilosti na verejné obstarávanie

Školenie vodohospodárov

Školenie traktoristov poľnohospodárskych podnikov pre prácu s jedmi

Odborná príprava potrebná na vydanie povolenia na prevádzkovanie liehovarnického závodu na pestovateľské pálenie ovocia

Doplnkové školenie k prevádzkovaniu liehovarov na pestovateľské pálenie ovocia

Kvalifikačný kurz na obsluhu obilných kombajnov

Kvalifikačný kurz na obsluhu samohybných strojov na zber krmovín

Predsezónne školenia obslúh samohybných strojov na zber krmovín a obilných kombajnov

Školenia zamerané na chemickú ochranu rastlín, register chemických prípravkov
Školenia zamerané na výrobu a spracovanie krmív
Školenia zamerané na odber vzoriek (živočíšna výroba, rastlinná výroba)
Výchova a vzdelávanie bezpečnostných technikov
Výchova a vzdelávanie zamestnancov a vedúcich zamestnancov
Základná odborná príprava technikov PO
Ďalšia odborná príprava technikov PO
Odborné školenie pre zástupcov zamestnancov z BOZP

Trvalo udržateľný rozvoj vidieka

Sadovnícke úpravy v mestách a na vidieku
Chovateľ malých poľnohospodárskych zvierat
Vzdelávací program pre farmára
Sprievodca vidieckeho turizmu a agroturizmu
Budovanie systému kvality v agropotravinárskom sektore

Životné prostredie

Agroenvironment
Poľnohospodárstvo šetrné k životnému prostrediu

3.3. Štátna potravinová a veterinárna správa

realizuje rôzne vzdelávacie aktivity, informácie o nich zverejňuje na stránke <http://www.svssr.sk/> v sekcii Školenia, semináre, tréningové kurzy...

3.4. Slovenská Holsteinská asociácia

- poskytuje poradenskú a vzdelávaciu činnosť
- organizuje odborné semináre, informačnú činnosť, vydávanie časopisu Info (mini a maxi Info) <http://www.holstein.sk/sk/uvod/>

3.5. Slovenské centrum poľnohospodárskeho výskumu Nitra

- bolo v roku 2009 zrušené a vznikli 2 nástupnícke organizácie:
Centrum výskumu rastlinnej výroby Piešťany <http://www.vurv.sk/charakteristika/>
- pobočka: Výskumný ústav trávnych porastov a horského poľnohospodárstva Banská Bystrica <http://www.vutphp.sk/>
Centrum výskumu živočíšnej výroby Nitra <http://www.scpv.sk/>

Na stránke zrušeného centra <http://www.scpv.sk/> majú zoznam akreditovaných vzdelávacích programov:

Vzdelávanie v oblasti včelárstva, ako súčasť stratégie rozvoja včelárstva na Slovensku:

- Včelárske minimum.
- Spracovanie včelých produktov
- Odchov a hodnotenie včelých matiek
- Odborná príprava včelárskych spolupracovníkov s veterinárnou službou
- Zámerné využitie opeľovacích schopností včely medonosnej v pestovaní

entomofilných plodín

Trvalo udržateľný rozvoj poľnohospodárstva v podhorských a horských oblastiach:

- Technológie obhospodarovania trávnych porastov
- Ekologické obhospodarovanie trávnych porastov
- Poľnohospodárske využívanie horských a podhorských oblastí Slovenska
- Ekologické poľnohospodárstvo v horských a podhorských oblastiach Slovenska.
- Konzervovanie objemových krmovín a ekologické obhospodarovania trávnych porastov.
- Spásanie trávnych porastov vo vzťahu k životnému prostrediu
- Zaškolenie ošetrovateľov ošípaných pre výkon funkcie ošetrovateľ ošípaných
- Školenie dojičov kráv pre získavanie hygienicky a zdravotne nezávadného surového kravského mlieka

Uplatňovanie moderných spôsobov chovu mliekového hovädzieho dobytká:

- Moderné chovateľské postupy a organizácia chovu hovädzieho dobytká
- Rekonštrukcia, modernizácia a výstavba ustajňovacích priestorov pre chov mliekového hovädzieho dobytká
- Moderné postupy pri získavaní kvalitného surového kravského mlieka
- Školenie posudzovateľov králikov
- Vinič a víno ekonomicky a progresívne – princípy, legislatíva, ochrana, analýzy
- Trvalo udržateľné poľnohospodárstvo v kontexte programu rozvoja vidieka na Zemplíne

Zlepšenie životných podmienok hovädzieho dobytká, ošípaných a hydiny uplatnením nových poznatkov a moderných postupov techniky chovu:

- Chov hovädzieho dobytká
- Modernizácia maštálí pre chov hospodárskych zvierat
- Technologické systémy chovu hospodárskych zvierat
- Ochrana hospodárskych zvierat proti vysokým teplotám
- Manažérske postupy pri výrobe kvalitného mlieka v prvovýrobe

Efektívne šľachtiteľské a chovateľské postupy s dôrazom na kvalitu produkcie hospodárskych zvierat:

- Moderné šľachtiteľské postupy v chove hospodárskych zvierat
- Minimum chovateľa dojiacich kráv
- Chov vysokoprodukčných dojných oviec.
- Aplikácia molekulárnych metód v šľachtení obilnín a diagnostike chorôb – princípy, charakteristika, tvorba a legislatíva
- Geneticky modifikované rastliny – princípy, legislatíva, dokumentácia, pestovanie
- Ekologické a trvalo udržateľné obhospodarovanie voľne žijúcej zveri v súčasných podmienkach
- Plodínové pestovateľské systémy – pšenica ozimná, jačmeň jarný a ozimný, sója, repka ozimná, lucerna
- Pôdoochranné poľnohospodárstvo
- Ekologické poľnohospodárstvo – rastlinná produkcia
- Ochrana rastlín – metódy, bezpečnosť pri práci, racionálne používanie prostriedkov

3.6. Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora

Na svojej web stránke má uvedené nasledovné akreditované vzdelávacie aktivity:

- Východiskové podmienky poľnohospodárskych subjektov po vstupe do EÚ a metóda riadenia pomocou výrobnno-ekonomického plánu
- Vedenie vnútroorganizačnej evidencie a účtovania samostatne hospodáriacich roľníkov v SR pre potreby Komisie EÚ – Farm Accountancy Data Network European Union – FADN EÚ (Informačná sieť poľnohospodárskeho účtovníctva EÚ – ISPÚ EÚ)
- Zásady správnej poľnohospodárskej praxe

- Efektívne a trvalo udržateľné riadenie poľnohospodárskych podnikov v Slovenskej republike – členskej krajine EÚ

Modul – Vedúci pracovník poľnohospodárskeho podniku – predseda

Modul – Agronóm

Modul – Zootechnik

Modul – Mechanizátor

Modul – Ekonóm

- Zvýšenie počítačovej gramotnosti

Modul – Získanie základných poznatkov o práci s počítačom a užívateľských programoch MS Office

Modul – Rozšírenie základných poznatkov pre programy Word, Excel

Modul – Word, Excel pre pokročilých

Modul – PowerPoint, Internet, E-mailová pošta, archivácia pomocou programu NERO

- Minimálne normy na ochranu zvierat chovaných na farmárske účely (ošípané, teľatá, ovce) - kurzy pre ošetrovateľov

Modul – Minimálne normy na ochranu ošípaných

Modul – Minimálne normy na ochranu teliat

Modul – Minimálne normy na ochranu oviec

- Aktuálne podklady a základné informácie pre vypracovanie projektov na čerpanie prostriedkov zo Sektorového operačného programu poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka – Investície do poľnohospodárskych podnikov a z Plánu rozvoja vidieka SR so zameraním na investície a zlepšenie životných podmienok zvierat

Modul – Modernizácia, rekonštrukcia, výstavba ustajňovaných priestorov pre HD, strojné a technologické vybavenie

Modul – Modernizácia, rekonštrukcia, výstavba ustajňovaných priestorov pre ošípané, strojné a technologické vybavenie

Modul – Modernizácia, rekonštrukcia, výstavba ustajňovaných priestorov pre ovce a kozy, strojné a technologické vybavenie

Modul – Modernizácia, rekonštrukcia, výstavba ustajňovaných priestorov pre hydinu, strojné a technologické vybavenie

- Krížové plnenie: viem – vyhoviem – vyťažím

Modul I - Natura 2000, zdravie rastlín a bezpečnosť potravín rastlinného pôvodu

Modul II - Ochrana životného prostredia, ochrana pôdy
Modul III - Registrácia a identifikácia zvierat, životné podmienky zvierat („welfare“)
Modul IV - Oznamovanie chorôb zvierat, zdravie zvierat a bezpečnosť potravín živočíšneho pôvodu

- Čerpaním prostriedkov z Programu rozvoja vidieka 2007-2013 k modernizácii fariem

Modul I – Modernizácia fariem v rastlinnej výrobe
Modul II – Modernizácia fariem v živočíšnej výrobe
Modul III – Modernizácia fariem v mechanizácii
Modul IV – Modernizácia fariem smerom k využitiu biomasy

3.7. Agentúra pre rozvoj vidieka Nitra

Na svojej web stránke www.arvi.sk má uvedené nasledovné akreditované vzdelávacie aktivity Ministerstvom školstva SR :

- Príprava poradcov pre prístup LEADER - Príprava manažérov a facilitátorov pre implementáciu prístupu LEADER
- Príprava poradcov pre Program rozvoja vidieka SR 2007-2013
- Podnikanie vo vidieckej turistike a agroturistike
- Príprava programov hospodárskeho a sociálneho rozvoja - PHSR
- Zostavenie podnikateľských plánov pre malých podnikateľov na vidieku
- Zostavenie projektu pre neziskové aktivity v rozvoji vidieka
- Podnikanie vo vidieckom cestovnom ruchu
- Príprava projektov pre Os 1 - Zvýšenie konkurencieschopnosti sektoru poľnohospodárstva a lesného hospodárstva Programu rozvoja vidieka SR 2007-2013
- Príprava projektov pre Os 3 - Kvalita života vo vidieckych oblastiach a diverzifikácia vidieckeho hospodárstva Programu rozvoja vidieka SR 2007-2013

3.8. Akadémie vzdelávania

<http://www.aveducation.sk/index.php>

Z množstva vzdelávacích aktivít možno vybrať špecifické pre oblasť poľnohospodárstva ale aj všeobecného charakteru.

3.9. Slovenská poľnohospodárska univerzita Nitra

<http://cms.uniag.sk/Groups/vzdelavanie/podujatia/celozivotne-vzdelavanie/>

SPU v Nitre má zriadené Centrum celoživotného vzdelávania pri fakulte ekonomiky a manažmentu (CCV FEM SPU), je vzdelávacím, informačným a poradenským pracoviskom, ktoré sa orientuje na ďalšie vzdelávanie v študijných odboroch a špecializáciách. Poslaním CCV FEM SPU je organizovanie, riadenie a koordinácia ďalšieho vzdelávania

Pôsobnosť CCV FEM SPU je rozdelená do štyroch sekcií:

1. Oblasť vzdelávania a kariérne poradenstvo

2. Jazykové vzdelávanie
3. Univerzita tretieho veku (UTV)
4. Príprava na vykonávanie prijímacích skúšok na FEM SPU.

Cieľovými skupinami jednotlivých aktivít sú:

- zamestnanci SPU
- občianska verejnosť (špeciálne poľnohospodárska)
- študenti a absolventi FEM SPU v Nitre
- stredoškolskí študenti

Fakulta agrobiológie a potravinových zdrojov

ponúka nasledovné **bakalárske študijné programy**:

Manažment rastlinnej výroby
Manažment živočíšnej výroby
Všeobecné poľnohospodárstvo
Výživa ľudí
Udržateľné poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka
Špeciálne chovateľstvo

Inžinierske študijné programy:

Manažment živočíšnej výroby
Špeciálne chovateľské odvetvia
Výživa zvierat a krmivárstvo
Manažment rastlinnej výroby
Výživa a ochrana rastlín
Udržateľné poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka
Výživa ľudí
Produkcia potravinových zdrojov
Genetické technológie v agrobiológii
Agroekológia

Fakulta biotechnológie a potravinárstva

ponúka nasledovné **bakalárske študijné programy**:

Agropotravinárstvo (APp)
Aplikovaná biológia (AGp)
Agrobiotechnológie (ATp)
Bezpečnosť a kontrola potravín (BKp)

Inžinierske študijné programy:

Technológia potravín (TNp)
Biotechnológie (Blp)
Aplikovaná biológia (ABp)
Fyziológia živočíchov (FZp)

Fakulta ekonomiky a manažmentu

ponúka nasledovné bakalárske študijné programy:

Medzinárodné podnikanie v agrárnych komoditách
International business with agrarian commodities (program vyučovaný v anglickom jazyku)
Manažment podniku
Ekonomika podniku
Obchodné podnikanie
Účtovníctvo
Kvantitatívne metódy v ekonómii
Ekonomika a manažment agrosektoru
Učiteľstvo praktických poľnohospodárskych predmetov

Inžinierske študijné programy:

Ekonomika podniku
Medzinárodné inžinierske štúdium V4 – International V4 studies Business Economics (full time study in English) – 5 študentov
Ekonomika a manažment agrosektoru
Kvantitatívne metódy v ekonómii
Agrárny obchod a marketing

Doktorandské štúdium:

odvetvové a prierezové ekonomiky
ekonomika a manažment podniku

Katedra odborného jazykového vzdelávania FEM SPU ponúka jednodňový kurz pre záujemcov o štúdium na SPU v Nitre z jazyka anglického, nemeckého, ruského a španielskeho.

Fakulta európskych štúdií a regionálneho rozvoja

ponúka nasledovné bakalárske študijné programy:

Európske rozvojové programy
Regionálny rozvoj
Manažment rozvoja vidieckej krajiny a vidieckeho turizmu
Environmentálne manažérstvo
Ochrana pred hospodárskymi katastrofami

Inžinierske študijné programy:

Environmentálne manažérstvo
Regionálny rozvoj
Manažment rozvoja vidieckej krajiny a vidieckeho turizmu

Atlantis - Double Degree program in Rural Development and Agricultural Economics:

V rámci projektu ATLANTIS ponúka SPU v Nitre od akademického roku 2008/2009 svojim študentom možnosť získania dvojitého medzinárodného diplomu v odbore Rozvoj vidieka a Ekonomika poľnohospodárstva.

IMRD - International Master Degree in Rural Development

V rámci programu Európskej únie „ERASMUS MUNDUS“, FEŠRR v spolupráci s Fakultou ekonomiky a manažmentu SPU (FEM) zabezpečuje vzdelávanie v oblasti rozvoja vidieka v študijnom programe: „International master of Science in Rural development“.

„Online Distance Learning in European Agrarian Law,, „Dištančné vzdelávanie v Európskom agrárnom práve,,

ponúkame študentom ale aj manažérom poľnohospodárskych podnikov, bolo vytvorené v rámci projektu Leonardo da Vinci.

Manažment vodného hospodárstva Online Distance Learning in Water Management

virtuálne štúdium v rámci projektu Leonardo da Vinci formou e-learningu

Baltická univerzita Uppsala - Predmety ponúkané na SPU v akademickom roku 2008/2009

Trvalo udržateľný rozvoj v Baltickom regióne

Ľudia Baltického regiónu

Udržateľný vodný manažment

Životné prostredia Baltického mora

Fakulta záhradníctva a krajinného inžinierstva

ponúka nasledovné **bakalárske študijné programy:**

záhradníctvo

krajinné inžinierstvo

pozemkové úpravy a geografické informačné systémy

vodné hospodárstvo krajiny

záhradná a krajinná architektúra

biotechnika parkových a krajinných úprav

Inžinierske študijné programy:

záhradníctvo

krajinné inžinierstvo

vodné hospodárstvo krajiny

záhradná a krajinná architektúra

Mechanizačná fakulta

ponúka nasledovné bakalárske študijné programy:

Manažérstvo kvality produkcie

Prevádzková bezpečnosť techniky

Poľnohospodárska technika

Poľnohospodárska technika a komerčné činnosti

Technológia a technika spracovania poľnohospodárskych produktov

Prevádzka dopravných a manipulačných strojov

Technika pre potravinársku výrobu

Technika pre obnoviteľné zdroje energie

Prevádzka výrobných techník

Inžinierske študijné programy:

Kvalita produkcie

Spoľahlivosť a bezpečnosť technických systémov

Informačná a automatizačná technika v kvalite produkcie

Poľnohospodárska technika

Poľnohospodárska technika a komerčné činnosti

Prevádzka dopravných strojov a zariadení

Doktorandské štúdium:

Kvalita produkcie

Technika a mechanizácia poľnohospodárskej výroby

Dopravné stroje a zariadenia.

Ponúkané kurzy Technickej fakulty SPU:

Oddelenie dopravnej výchovy a služieb:

- Konštrukcia a riadenie vozidiel

Katedra elektrotechniky, automatizácie a informatiky

- KEA Základy automatizácie

- ELEKTROENERGETIKA

- Elektrotechnické predpisy

- Informačné a Databázové Systémy

- KEA Informatika 1

- KEA Programovanie 1,2

- KEA Technická kybernetika

- KEA Základy informatiky

- Využitie výpočtovej techniky 2

Katedra fyziky

- Fyzika

- Počítačové spracovanie obrazu

- Aplikácia operačného systému Linux vo fyzike a technike

Katedra kvality a strojárskych technológií

- Progresívne výrobné technológie

- Špeciálne výrobné technológie

- Bezpečnosť poľnohospodárskej techniky

- Integrované systémy riadenia

- Obrábanie a metrológia

Katedra stavieb

- Technické zariadenia budov

Katedra strojov a výrobných systémov:

- Riadenie prevádzky strojov

- Stroje pre rastlinnú výrobu 2

- Projektovanie výrobných systémov

- Mechanizované výrobné systémy 1

- Zemné stroje

Univerzita tretieho veku UTV pri SPU v Nitre

UTV je inštitúcia pre záujmové vzdelávanie starších ľudí v súlade s koncepciou celoživotného vzdelávania v SR v nadväznosti na gerontologický program UNESCO. Jej poslaním je sprístupniť vhodnou formou nové poznatky, vedomosti a zručnosti.

3.10. Metodicko - pedagogické centrum

Hlavnými úlohami Metodicko-pedagogického centra v Bratislave a jeho pobočkách je poskytovať funkčný, efektívny, kvalitný a dostupný systém ďalšieho vzdelávania a odborného-metodického poradenstva pedagogickým a nepedagogickým zamestnancom škôl a školských zariadení na území SR, zvyšovať profesijné kompetencie, podporovať osobnostný a profesijný rozvoj, aktualizáciu a inováciu predmetových, didaktických a výchovných spôsobilostí pedagogických zamestnancov a vykonávať:

prípravu vedúcich pedagogických zamestnancov,
špecializačné kvalifikačné štúdium,
špecializačné inovačné štúdium,
priebežné vzdelávanie,
kvalifikačné skúšky pedagogických zamestnancov,
iné formy štúdia a vzdelávania,
odborno-metodickú činnosť,
vydavateľskú a publikačnú činnosť,
výskumnú činnosť,
vzdelávanie nepedagogických zamestnancov.

3.11. Technická univerzita Zvolen

Poskytuje široké možnosti a ponuku študijných programov v oblasti lesníctva a iných príbuzných odborov v rámci univerzitného štúdia aj ďalšieho vzdelávania

3.12. Junior Achievement Slovensko, n.o.

Poskytuje podnikateľské, ekonomické a finančné vzdelávanie pre žiakov stredných škôl prostredníctvom vzdelávacích programov a modulov, umožňuje vzdelávacie moduly vhodne zaradiť do štruktúry OVP konkrétnej školy.

Vzdelávacie programy a moduly pre stredné školy:

- P1 - Podnikanie v cestovnom ruchu
- P2 - Aplikovaná ekonómia
- M1 - Podnikanie bez hraníc
- M2 - Globálny etický program – Etika v podnikaní
- M3 - Mikroekonomická simulácia trhu- MESE
- M4 - Banky v akcii
- M5 - Online ekonómia
- M6 - Manažérsky vzor

3.13. Univerzita Konštantína Filozofa Nitra

UKF na svojej ústrednej stránke dovoľuje vyhľadať možnosti štúdia na jednotlivých fakultách UKF. Pedagogická fakulta UKF realizovala projekt A-CENTRUM pre 21. storočie - Od prezenčného k dištančnému vzdelávaniu, v rámci ktorého vytvorila centrum celoživotného vzdelávania A-Centrum.

3.14 Ďalšie možnosti vzdelávania

Vyhľadávanie možností vzdelávania

v oblasti poľnohospodárstva aj iných oblastí je možné na stránke www.studia.education.sk

Slovenská poľnohospodárska knižnica pri SPU v Nitre

okrem funkcie akademickej knižnice plní aj úlohy špecializovanej vedeckej knižnice pre oblasť poľnohospodárstva, zloženie jej fondu a poskytované služby presahujú rámec univerzity.

Fond knižnice tvoria učebnice, skriptá, monografie, vedecké a odborné časopisy, zborníky, diplomové, dizertačné a habilitačné práce, výskumné správy, technické normy atď. Spolu je to približne 537 000 vedeckých a odborných dokumentov.

Výpožičná služba je plne automatizovaná. Prostredníctvom výpožičného systému môže čitateľ získať informáciu o knihe, odoslať žiadanku na jej vypožičanie a skontrolovať vybavenie požiadavky z ktoréhokoľvek miesta s pripojením na internet. K dispozícii všetkým čitateľom je rešeršná služba – vypracovanie tematických alebo citačných rešerší, kopírovacie služby, skenovanie dokumentov.

Časopis Zemědělská pŕodohospodárska škola

- je odborný časopis pre pedagogických a odborných pracovníkov, žiakov a študentov, ktorý vydáva Ústav pŕodohospodárskych a ekonomických informácií Praha spolu s Agroinštitútom Nitra.

Slovenský veterinársky časopis

- je odborný časopis pre veterinárnu oblasť

Educo 2009 – celoživotní vzdelávání učitelů

Medzinárodná konferencia, ktorá sa realizuje každoročne v Tatranskej Štrbe a rieši aktuálne otázky celoživotného vzdelávania učiteľov prírodovedných, poľnohospodárskych a ďalších príbuzných odborov.

Pŕodohospodárske odborné vzdelávanie a príprava odborníkov v stredných odborných školách

Agroinštitút Nitra š.p. a EUROPEA SLOVAKIA - Združenie vzdelávacích zariadení pre pŕodohospodárstvo a rozvoj vidieka - zorganizovali odbornú konferenciu v Podkylave (6.- 7. apríla 2009), kde poukázali na aktuálne potreby v odbornej príprave a riadení pŕodohospodárskych škŕol, navrhli odporúčania pre systém koordinácie pŕodohospodárskeho odborného vzdelávania v SOŠ.

Závery konferencie možno nájsť na: <http://www.europeaslovakia.sk/index.html>

Program ďalšieho vzdelávania prostredníctvom Agrofilmu

(Agrofilm Educational Outreach Programme)

Tento projekt je spolufinancovaný EÚ. Cieľom akcie je informovať širokú verejnosť o multifunkčnosti poľnohospodárstva v zmysle spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ využitím vybraných videofilmov z 25. ročníka medzinárodného filmového festivalu Agrofilm 2008, ako aj jeho predchádzajúcich ročníkov: www.agrofilm.sk

3.15 Odkazy na niektoré web stránky poľnohospodárskeho rezortu

www.agroportal.sk

www.agroforum.sk

www.agroporadenstvo.sk

www.agroserver.sk

www.agrofilm.sk

www.polnoinfo.sk

www.land.gov.sk

3.16 Možnosti zapojenia sa do CŽV a získania nenávratného finančného príspevku v rámci programov

Operačný program vzdelávanie (OPV)

V rámci NSRR SR sa OPV realizuje prostredníctvom 5 prioritných osí. Pre účely tejto štúdie je dôležitá prioritná os 2, konkrétne opatrenie 2.1 Podpora ďalšieho vzdelávania. Cieľom tohto opatrenia je podporiť zvyšovanie kvality ďalšieho vzdelávania s dôrazom na rozvoj kľúčových kompetencií, prehľbovanie a zvyšovanie kvalifikácií zamestnancov.

Rámcové aktivity tohto opatrenia sú nasledovné:

- Zvyšovanie kvality ďalšieho vzdelávania
- Rozvoj ľudských zdrojov v ďalšom vzdelávaní
- Podpora učiacich sa regiónov a vytvárania sietí v ďalšom vzdelávaní
- Podpora ďalšieho vzdelávania v jednotlivých sektoroch
- Uľahčenie prístupu k ďalšiemu vzdelávaniu
- Podpora diverzifikácie foriem financovania ďalšieho vzdelávania
- Rozvoj kľúčových kompetencií prostredníctvom ďalšieho vzdelávania
- Zlepšenie priechodnosti medzi sektormi a úrovňami formálneho, neformálneho a informálneho vzdelávania

Pre toto opatrenie sa podľa zverejneného harmonogramu výziev na rok 2009 očakáva výzva na predkladanie žiadostí v júli 2009.

Program celoživotného vzdelávania (PCV)

pre iniciatívu Spoločenstva v oblasti celoživotného vzdelávania (PCV) je program zameraný na celoživotné vzdelávanie prostredníctvom vzájomnej výmeny, spolupráce a mobility medzi systémami vzdelávania a odbornej prípravy v rámci EÚ. Program celoživotného vzdelávania trvá 7 rokov (2007 – 2013). Celkový rozpočet na toto obdobie je 6 970 miliónov EUR.

Program celoživotného vzdelávania bol ustanovený Rozhodnutím Európskeho parlamentu a Rady č. 1720/2006/EC z 15. novembra 2006

PCV pozostáva zo:

- 4 sektorových podprogramov zameraných na školské vzdelávanie (**Comenius**), vysokoškolské vzdelávanie (**Erasmus**), odbornú prípravu (**Leonardo da Vinci**) a vzdelávanie dospelých (**Grundtvig**),
- prierezového programu zameraného na prierezové oblasti (politika spolupráce a inovácie v celoživotnom vzdelávaní, jazyky, tvorba inovačných IKT, šírenie a využívanie výsledkov),
- programu na podporu výučby, výskumu a reflexie v oblasti európskej integrácie a kľúčových európskych inštitúcií a asociácií (Program **Jean Monnet**)

4. PRÁVNÝ RÁMEC ODBORNÉHO VZDELÁVANIA A PRÍPRAVY A EURÓPSKE A NÁRODNÉ DOKUMENTY

Pre tému odborného vzdelávania a prípravy a celoživotné vzdelávanie sú pre odbornú verejnosť kľúčové hlavne 3 zákony, a to školský zákon, zákon o odbornom vzdelávaní a pripravovaní zákon o pedagogických zamestnancoch.

4.1. Školský zákon 245/2008

v paragrafe 16 definuje zákon **stupne vzdelania**:

1. **Predprimárne** vzdelanie – materská škola
2. **Základné** vzdelanie sa člení na:
  - primárne vzdelanie - prvý stupeň základnej školy
  - nižšie stredné vzdelanie - druhý stupeň základnej školy.
3. **Stredné** vzdelanie sa člení na:
  - nižšie stredné odborné vzdelanie (nižšie sekundárne) - dvojročný vzdelávací program v strednej odbornej škole
  - stredné odborné vzdelanie (sekundárne) – trojročný a štvorročný vzdelávací program v strednej odbornej škole
  - úplné stredné všeobecné vzdelanie (vyššie sekundárne) – štvorročný vzdelávací program v gymnáziu
  - úplné stredné odborné vzdelanie (vyššie sekundárne) - štvorročný vzdelávací program v strednej odbornej škole
  - vyššie odborné vzdelanie (postsekundárne alebo terciárne) - dvojročný až trojročný vzdelávací program v strednej odbornej škole, ktorý sa ukončuje absolventskou skúškou;

V § 42 sa presne definuje pojem stredná odborná škola, ktorá v najmenej dvoji a najviac päť ročnom vzdelávacom programe pripravuje žiakov na výkon povolání a odborných činností hlavne v národnom hospodárstve. Stredisko praktického vyučovania zabezpečuje praktickú časť vyučovania, ak ju nezabezpečuje škola.

§ 45-47 vymedzuje nadväzujúce **formy odborného vzdelávania** a to nadstavbové a pomaturitné štúdium. **Nadstavbové štúdium** nadväzuje na predchádzajúce odborné vzdelávanie a prípravu v príbuznom odbore vzdelávania ukončeného stredným odborným vzdelaním a ukončuje sa maturitnou skúškou. Je to zároveň aj príprava na ďalšie vzdelávanie.

Pomaturitné štúdium môžu organizovať Stredné odborné školy vo vzdelávacích programoch, ktoré sú určené pre uchádzačov, ktorí v predchádzajúcom vzdelávaní získali úplné stredné odborné alebo všeobecné vzdelanie. toto štúdium členíme na:

- **zdokonaľovacie štúdium** alebo inovačné štúdium v už absolvovanom študijnom odbore na strednej odbornej škole; štúdium sa ukončuje záverečnou pomaturitnou skúškou,
- **kvalifikačné štúdium**, v ktorom žiaci získavajú odbornú kvalifikáciu v inom odbore, než v ktorom vykonali maturitnú skúšku; štúdium sa ukončuje odbornou zložkou maturitnej skúšky
- **špecializačné štúdium**, v ktorom žiaci získavajú špeciálne vedomosti a zručnosti napr. nové vedecko-technické poznatky, štúdium sa ukončuje absolventskou skúškou; úspešným skončením špecializačného štúdia absolvent získa vyššie odborné vzdelanie

- **vyššie odborné štúdium**, v ktorom žiaci získavajú všeobecné vzdelanie a špeciálne vedomosti a je určené pre uchádzačov, ktorí v predchádzajúcom štúdiu získali úplné stredné odborné vzdelanie alebo úplné stredné všeobecné vzdelanie; štúdium sa ukončuje absolventskou skúškou; úspešným ukončením vyššieho odborného štúdia absolvent získa vyššie odborné vzdelanie podľa

4.2. Zákon o odbornom vzdelávaní a príprave

Tento zákon schválila Národná rada iba 23.4.2009. Platiť začne 1.9.2009. Zákon o odbornom vzdelávaní a príprave nadväzuje na školský zákon a celkovo rieši oblasť stredného odborného školstva. Je jedným z kľúčových reformných zákonov v oblasti vzdelávania na Slovensku. Cieľom zákona je pripraviť podmienky na OVP, ktoré pripraví absolventov pre trh práce. Vymedzuje úlohy zamestnávateľov, zamestnancov a verejnej správy, dáva možnosť na prispievanie do fondu rozvoja OVP a finančnú a hmotnú podporu žiaka. Vo svojich ustanoveniach rieši aj materiálne - technické zabezpečenie škôl.

4.3. Návrh zákona o pedagogických zamestnancoch

Navrhovaný zákon o pedagogických zamestnancoch by mal po schválení v NR SR platiť od 1.9.2009, vláda ho schválila vo februári 2009. Navrhovaný zákon rieši:

- práva a povinnosti pedagogického zamestnanca a odborného zamestnanca,
- predpoklady na výkon pedagogickej činnosti a na výkon odbornej činnosti,
- profesijný rozvoj, kariérové stupne, kariérové pozície, atestácie, kvalifikačné predpoklady,
- pedagogickú činnosť pedagogického zamestnanca vrátane priamej výchovno-vzdelávacej činnosti a jej rozsahu,
- odborné činnosti odborného zamestnanca,
- rozsah, zameranie, organizáciu a ukončovanie jednotlivých druhov kontinuálneho vzdelávania pedagogického zamestnanca a odborného zamestnanca,
- akreditáciu programov kontinuálneho vzdelávania, výkon činnosti poskytovateľov kontinuálneho vzdelávania získavanie kreditov za absolvované druhy kontinuálneho vzdelávania, sebazvdelávanie a tvorivé aktivity pedagogického zamestnanca a odborného zamestnanca a evidovanie kreditov,
- hodnotenie pedagogického zamestnanca a odborného zamestnanca,
- starostlivosť o pedagogického zamestnanca a odborného zamestnanca a ich ochranu.

4.4. Nadnárodné dokumenty týkajúce sa CŽV

- Biela kniha Európskej komisie Vyučovanie a vzdelávanie – Smerom k učiacej sa spoločnosti (1995)
- Celoživotné učenie pre všetkých, OECD 1996,
- Hamburská deklarácia (CONFINTEA V) – Správa o budúcom smerovaní vzdelávania dospelých (1997),
- Bolonská charta – Ciele a snahy pre celoživotné učenie – Summit G 8 (1999),
- Závety Európskej rady v Lisabone (2000)

- Memorandum o celoživotnom vzdelávaní (EK 2000)
- Rezolúcia Rady o CŽV z 27.6.2002,
- Kodanská deklarácia o rozšírenej európskej spolupráci v odbornom vzdelávaní a príprave 2002),
- Vzdelávanie a príprava 2010 – dokument Európskej komisie z 11.11.2003.
- Memorandum o celoživotnom vzdelávaní (EK Brusel november 2000
- Správa o realizácii celoživotného vzdelávania v európskom priestore (2002)

4.5. Národné dokumenty SR týkajúce sa CŽV

- Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky (2002)
- Národný program výchovy a vzdelávania v Slovenskej republike na najbližších 15 – 20 rokov (Milénium)
- Návrh koncepcie ďalšieho rozvoja vysokého školstva na Slovensku pre 21. storočie (Vláda SR 2000)
- Národná správa o realizácii konzultačného procesu k memorandu o celoživotnom učení 2001
- Koncepcia ďalšieho vzdelávania v Slovenskej republike (Vláda SR 2002)
- Národný akčný plán zamestnanosti.
- Národný plán rozvoja
- Štandard stredoškolského odborného vzdelávania a výchovy v SR (ŠIOV 2002)
- Analýza o stave a úrovni všeobecného a odborného vzdelávania v SOŠ a SOU v SR (ŠIOV 2004)
- Koncepcia CŽV v SR 2004
- Národný program pre učiace sa regióny 2007
- Stratégia celoživotného vzdelávania a celoživotného poradenstva 2007
- Návrh Koncepcie profesijného rozvoja učiteľov v kariérovom systéme (Vláda SR 2007)

5. Analýza vzdelávacích potrieb učiteľov poľnohospodárskych škôl Inštitútu vzdelávania a poradenstva Českej poľnohospodárskej univerzity v Prahe

Zaujímavú analýzu vypracovali v roku 2008 PhDr. Drahomíra Oudová, PhD. a Ing. Daniel Frank z Inštitútu vzdelávania a poradenstva (IVP) Českej poľnohospodárskej univerzity (ČZU) v Prahe.

IVP sa zaoberá vzdelávaním učiteľov a má akreditované bakalárske programy pre vzdelávanie učiteľov odborných predmetov a praktického vyučovania (ich praktické vzdelávanie prostredníctvom bakalárskych aj nebakalárskych programov realizujú v sieti cvičných škôl). IVP chce výsledky analýzy použiť a zohľadniť pri tvorbe nových vzdelávacích programov a pri inovácii už existujúcich.

V rámci výskumu zisťovali vzdelávacie potreby 2 skupín respondentov:

- Do prvej skupiny patrili pedagógovia (93) vyučujúci odborné predmety a prax na stredných školách šiestich krajov ČR, ktoré sú zamerané na poľnohospodárstvo, ekológiu, potravinárstvo a príbuzné odbory.
- Do druhej skupiny patrili riaditelia cvičných škôl a IVP (12).

V rámci výskumu sa autori zamerali na 3 okruhy:

- **odborné pedagogické kompetencie** (sledovali potrebu využívania: moderných pedagogických metód, využívania modernej didaktickej techniky, spolupráce so zamestnávateľmi v rámci výuky, previazanosti výuky a praxe, individualizácie vzdelávania žiakov, multikultúrneho prístupu, environmentálnej výchovy a vzdelávania)
- **sociálne a personálne kompetencie** (sledovali potrebu: komunikatívnych zručností, zvládania konfliktných situácií, zvládania problémových žiakov, motivácie žiakov k učeniu, komunikácie s nadriadenými/podriadenými, kolegami a rodičmi, účinnej komunikácie, rozlišovať vlastné emócie a pracovať s nimi, nestrácať radosť zo života v dôsledku pracovnej záťaže a zvládania stresu)
- **špeciálne pedagogické kompetencie** (sledovali potrebu: znalostí zo špeciálnej pedagogiky - napr. ako jednať so žiakmi so špeciálnymi vzdelávacími potrebami)

Respondenti pre svoje odpovede vyberali z 5 možností: vôbec, trochu, stredne, značne a zásadne.

U prvej skupiny respondentov pre okruh:

- **odborné pedagogické kompetencie** - boli zistené najviac potreby využívania modernej didaktickej techniky a moderných didaktických metód, prepojenie vyučovania a praxe a spolupráca so zamestnávateľmi
- **sociálne a personálne kompetencie** - boli zistené najviac potreby zvládania problémových žiakov, konfliktných situácií, zvládanie stresu a nestrácania radosti zo života z pracovnej záťaže
- **špeciálne pedagogické kompetencie** - mala potreba znalostí špeciálnej pedagogiky zásadný význam pre viac ako 1/3 respondentov

U druhej skupiny respondentov boli identifikované ako najdôležitejšie potreby pre okruh:

- **odborné pedagogické kompetencie** - využívanie modernej didaktickej techniky a moderných didaktických metód, prepojenie vyučovania a praxe

- **sociálne a personálne kompetencie učiteľov** - motivácia žiakov k učeniu, efektívne vyjednávanie a nestrácanie radosti zo života
- **špeciálne pedagogické kompetencie** - pre 1/3 riaditeľov má táto kompetencia značný význam

V prvom okruhu sa názory oboch skupín respondentov, teda učiteľov aj riaditeľov viac menej zhodujú na potrebe rozvíjať kompetencie pre využívanie modernej didaktickej techniky a moderných didaktických metód a prepojenie vyučovania a praxe.

V druhom okruhu, teda sociálne a personálne kompetencie, je zhoda v potrebe psychohygieny, t.j. nestrácania entuziazmu z dôvodu pracovnej záťaže. Učitelia uprednostňujú potrebu zvyšovania svojich kompetencií pri zvládaní konfliktných situácií, problémových žiakov a stresu, zatiaľ čo riaditeľom sa zdá dôležitejšia skôr kompetencia učiteľov pre motivovanie žiakov k učeniu a účinnej komunikácie.

Tretí okruh - špeciálno-pedagogické kompetencie považujú učitelia za potrebnéjšie ako riaditelia.

Prezentácia Analýzy vzdelávacích potrieb učiteľov poľnohospodárskych škôl Inštitútu vzdelávania a poradenstva Českej poľnohospodárskej univerzity v Prahe bola súčasťou V. medzinárodnej konferencie k problematike prípravy učiteľov pre prírodovedné a poľnohospodárske predmety EDUCO 2009. Témou konferencie boli Aktuálne otázky celoživotného vzdelávania učiteľov prírodovedných, poľnohospodárskych a príbuzných oborov. Konferencia sa konala v januári 2009 v Štrbe.

6. VYHODNOTENIE DOTAZNÍKOVÉHO PRIESKUMU VZDELÁVACÍCH POTRIEB CIEĽOVÝCH SKUPÍN V OBLASTI ĎALŠIEHO ODBORNÉHO VZDELÁVANIA.

Dotazníkový prieskum vzdelávacích potrieb cieľových skupín v oblasti ďalšieho odborného vzdelávania sa realizoval v mesiacoch marec a apríl 2009 u troch cieľových skupín, a to u pedagógov odborných predmetov, žiakov a zamestnávateľov v poľnohospodárstve. V prípade učiteľov a žiakov boli súčasťou prieskumu všetky stredné poľnohospodárske školy v Nitrianskom samosprávnom kraji, teda 5 škôl:
Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Na lúkach 18, Levice
Stredná odborná škola - Szakközépiskola, Ul. 1.mája 1, Hurbanovo
Stredná odborná škola, Tovarnícka 1632, Topoľčany
Stredná odborná škola veterinárna, Drážovská 14, Nitra
Stredná odborná škola - Szakközépiskola, Dunajský rad č.18, Kravany nad Dunajom

V prípade zamestnávateľov boli účastníci prieskumu náhodne vybraní spomedzi najväčších poľnohospodárskych firiem pôsobiacich na území NSK. Cieľom prieskumu bolo identifikovať najslabšie miesta v súčasnom systéme odbornej školskej prípravy z pohľadu praxe a pomôcť tak vytvoreniu nových učebných programov a nových didaktických pomôcok.

6.1 Vyhodnotenie dotazníku pre učiteľov odborných predmetov

Dotazníkový prieskum učiteľov, ktorého sa zúčastnilo 23 učiteľov, sa zameriaval najmä na možnosti a zdroje ich odborného vzdelávania a na ich názory na obsah a kvalitu súčasného vzdelávania žiakov z pohľadu potrieb trhu práce.

Podľa odpovedí učiteľov až 57 % učiteľov má možnosť ďalšieho odborného vzdelávania v rámci zamestnania, 39 % učiteľov má čiastočné možnosti a 1 % učiteľov uviedlo, že takéto možnosti nemá. Ako zdroj nových poznatkov sa na prvom mieste s počtom 83 % umiestnilo využívanie odborných publikácií a časopisov, 78 % získal internet a 52 % odborné školenia a semináre. Iné zdroje, konkrétne vlastné praktické skúsenosti, účasť na výstavách a exkurziách a súkromné štúdium v iných vzdelávacích inštitúciách označilo 13 % respondentov.

V otázke, v ktorej sme zisťovali aké sú hlavné prekážky v celoživotnom odbornom vzdelávaní, učitelia mohli označiť viacej možností. Až 52 % respondentov za hlavnú prekážku označilo nedostatočnú motiváciu pre ďalší odborný rast. Podrobný prehľad odpovedí prináša nasledujúca tabuľka.

Tabuľka - Hlavné prekážky celoživotného odborného vzdelávania

	Nedostatok prístupných informácií o možnostiach ďalšieho vzdelávania	Nedostatočná motivácia pre ďalší odborný rast	Nedostatok času a možností vzdelávať sa vo svojom odbore	Iné
%	30%	52%	30%	22%

Pod odpoveďou Iné, sa nachádzali nasledovné prekážky:

Finančné prekážky.
Nedostatok tematicky vhodných vzdelávacích aktivít.
O môj odborný rast u môjho zamestnávateľa nie je záujem, vzhľadom k tomu, že odborné zamerania, kde by som mohla vyučovať, sú už v útlme.
Nedostatok času.

Motivácii pre ďalšie odborné vzdelávanie učiteľov sa venovala aj ďalšia otázka v dotazníku, v ktorej sme zisťovali, za akých podmienok by učители možnosť ďalšieho vzdelávania využili. Opäť až 52 % učiteľov uviedlo, že v prvom rade by bolo potrebné zaviesť systém hodnotenia pedagógov podľa zvyšovania svojej odbornosti. 17 % respondentov uviedlo, že možnosť ďalšieho vzdelávania by využilo len čiastočne, nakoľko sú limitovaní vyťaženosťou v samotnom vyučovacom procese. Na otvorenú otázku, kde mohli učители sami navrhnúť aké vzdelávacie aktivity by sa im najviac hodili pre skvalitnenie pedagogickej práce a odbornosti uviedli nasledovné odpovede.

Prehľad odpovedí na otvorenú otázku – Aké vzdelávacie aktivity by sa podľa Vás najviac hodili na zvýšenie Vašej odbornej prípravy

Seminár, školenie
Školenie a semináre, odborné časopisy, praktické pomôcky, väčšia spolupráca medzi odbornými školami
Školenia, oboznámenie učiteľov s novými technologickými výrobami, návšteva výrobných podnikov v zahraničí
Odborné semináre, odborné kurzy
Väčšia spolupráca medzi školami s príbuzným zameraním (aj VŠ), odborná literatúra, prezentácie PL podnikov
Viac odbornej literatúry ku konkrétnym vyučovacím predmetom
Školenia o technických novinkách, metodické semináre, kurzy cudzích jazykov pre učiteľov odborných predmetov
Školenia o novej mechanizácii v PL-teória, praktické ukážky mechanizácie v teréne
Školenia a semináre
Odborné semináre, praktické ukážky PL strojov, Deň poľa

Vzhľadom k tomu, že nie je asi perspektíva využitia mojej odbornosti, momentálne neuvažujem o jej ďalšom zvyšovaní, orientujem sa na doplnenie kvalifikácie štúdiom jazyka.
Vzdelávacie aktivity doplnené o pracovné materiály, ktoré sú použiteľné na vyučovacích hodinách a doplnené o nové informácie z praxe u nás a v zahraničí. Pracovno-pedagogické stáže učiteľov v zahraničí, ktoré by priniesli iný pohľad na vzdelávanie.
Kvalitné odborné semináre
Semináre, odborné exkurzie
Odborné školenia, nové legislatívne poznatky týkajúce sa PL a potravinárstva napr. HACCP
Odborné prednášky a semináre v rámci PL a výpočtovej techniky, využitie výpočtovej techniky a nových metód v PL, úzka spolupráca školy s PL - podnikmi.
Lepšie prepojenie s PL-praxou a výrobcami a distribútormi PL-techniky.
Jazykové kurzy, semináre o novej technike a nových technológiách, vzdelávacie kurzy o novej technike a o nových technológiách (zamerané na teóriu aj prax)
Stretnutia pedagógov rovnakej odbornosti z rôznych škôl, spoločné školenia o najnovších poznatkoch, vzorové metodické dni, návšteva popredných podnikov
Školenia vo svojom odbore, možnosť zoznámiť sa s obsluhou nových strojov a zariadení
Kurz, školenie
Vzorové metodické dni

Pri zosúladňovaní odpovedí do hodnotovo podobných skupín nám vyšlo, že 43 % respondentov preferuje semináre, 39 % školenia, 26 % odborné kurzy, 22 % spoluprácu so zamestnávateľmi a odbornými inštitúciami, 17 % odborné exkurzie.

Na ďalšiu otvorenú otázku, v ktorej sme zisťovali, aké zmeny by učители navrhli vo svojom vzdelávaní tak, aby lepšie dokázali pripraviť žiakov pre potreby trhu práce, uviedli nasledovné odpovede.

Prehľad odpovedí na otvorenú otázku – Čo by ste navrhli alebo zmenili na teoretickej alebo praktickej príprave žiakov v záujme ich prípravy pre potreby trhu práce ?

Zvýšiť pozornosť v získavaní vedomostí a praktických zručností na úseku praktického vyučovania žiakov s možnosťou podieľania sa PL - podnikov na priamom financovaní žiakov počas štúdia a prijatí do zamestnania v danom podniku.
Návrhy sú zbytočné, pokiaľ sa ekonomika v PL - prvovýrobe nezmení.
Viac praktických skúseností v PL - výrobe, nové poznatky pri použití nových výrobkov a technológií.
Väčšie prepojenie teórie s praxou, kvalitnejšia praktická príprava na PL - družstvách, lepšie možnosti žiakov oboznámiť sa s novými PL - strojmi.
Vyškoliť žiakov podľa požiadaviek jednotlivých regiónov špecifických zameraní PL - podnikov s možnosťou prijatia do zamestnania.
Väčší záujem žiakov o vyučovací ako aj praktický proces vyučovania.
Praktickú prípravu (odborný výcvik) v plnej miere realizovať v PL - podnikoch. Odstrániť absenciu moderných odborných učebníc. Umožniť zoznámenie sa žiakov s modernými strojmi priamo v škole (prepožičanie strojov z PL podnikov na demonštračné účely - nakoľko školy nemajú financie). Vypestovať priaznivejší vzťah k PL, zvýšiť vážnosť a postavenie odboru v celom hosp. systéme.
Viac aktivít a propagácie v školách (už základných) i stredných zo strany poľnohospodárov, aby u žiakov vzbudili väčší záujem o PL.
Nové učené pomôcky, nové náradie, možnosť opravovať moderné PL - stroje, dielenské príručky k moderným strojom.

Viac spolupráce s poľnohospodárskymi podnikmi a súkromníkmi.
Zmeniť treba zaostalosť vo vybavenosti škôl modernou PL - technikou a vybavenosti počítačmi. Praktickú prípravu realizovať na najlepšíoch podnikoch bezplatne.
Mať možnosť ukázať im nové trendy v práci, v praxi, vyskúšanie si zahraničných stáží, kde je každý zodpovedný za výsledok svojej aktivity, pracovať s novými pomôckami a praxovať u ochotných a fundovaných odborníkov.
V metodike netreba veľa meniť, pedagógovia sú tiež kvalitní, problém je jednoznačne v nedostatku finančných prostriedkov - moderné didaktické pomôcky, stroje a zariadenia pre zabezpečenie odborného výcviku a praxe.
Zmenil by som financovanie škôl. Zrušil normatív, ktorý spôsobuje len boj o každého žiaka. Je to otázka prežitia. Učitelia by nemuseli hľadať iné aktivity na zabezpečenie svojej rodiny. Mohli by naplno využiť svoj potenciál v škole a mali by za to byť dostatočne ohodnotení.
Väčšia prepojenosť s praxou, modernizácia vyučovacieho procesu, Využívanie aktuálnejších učebníc. Práca s didaktickou technikou aj na odborných predmetoch, dostatok počítačových učební a prístup na počítače a internet, kedykoľvek to vyučujúci uzná za vhodné a potrebné.
Praktickú prípravu žiakov by sme mali zabezpečiť u PL - podnikov. Po absolvovaní školy žiaci by už mali mať dostatočné poznatky o tom, čo od nich očakáva partner, resp. podnik.
Lepšie materiálové a finančné vybavenie, modernú PL - techniku.
Podobne ako u pedagógov, výučba na nových typoch strojov. Pri výbere zmluvných podnikov sa zamerať na podniky, kde žiaci viac odborne pracujú (nielen zametajú a upratujú).
Zaradiť do vyučovania informácie potrebné pre prax a spolupracovať priamo s podnikmi.
Usporiadať výmenné stáže pre žiakov v zahraničí, kde by sa zdokonaľovali v cudzom jazyku a získavali nové skúsenosti a poznatky, pružne reagovať na potreby trhu práce.
Nahradiť zastarané učebnice novými, v ktorých sú nové poznatky vedy a výskumu. Na odbornom výcviku pracujeme so strojmi (sústruhy, frézy, vŕtačky..), ktoré majú 30 rokov, ba aj viac, v dobách robotizácie a automatizácie je to kamenná sekera! Lepšie vybavenie náradím, meracou technikou, diagnostickými prístrojmi atď...
Zvýšenie počtu dostupných didaktických pomôcok.
Usporiadať výmenné stáže pre žiakov v zahraničí, kde by sa zdokonaľovali v cudzom jazyku a získavali nové skúsenosti a poznatky.
Návrhy sú zbytočné, pokiaľ sa ekonomika v PL - prvovýrobe nezmení.

Väčšina uvedených odpovedí sa zhoduje a uvádza najmä potrebu nasledovných zmien:

- prispôbiť učebnice a osnovy najnovším technickým a manažérskym poznatkom
- zabezpečiť možnosť priamej výučby na najnovších strojoch a zariadeniach
- zlepšiť priamu spoluprácu medzi žiakmi a potenciálnymi zamestnávateľmi

Prostredníctvom dotazníku sme ďalej zisťovali, či sa už učitelia stretli s nejakým konkrétnym projektom alebo metódou, ktorá sa venovala zlepšeniu prípravy žiakov pre prax. Ak sa stretli, tak sme žiadali, aby nám uvedené projekty alebo metódy opísali. V uvedených odpovediach boli spomínané:

- Projekt „Pripravme sa do života“ financovaný z eurofondov,
- príklady poľnohospodárskych škôl v Nemecku, kde výrobcovia a predajcovia poľnohospodárskej techniky zapožičiavajú škole najmodernejšiu techniku pre potreby výučby,
- Projekt „Leonardo“ v rámci ktorého sa uskutočnili výmeny študentov, exkurzie v podnikoch a moderných opravárenských dielňach,

- odporúčanie aby pedagógovia najmenej 5 rokov pracovali u veľkých poľnohospodárskych podnikov a až potom prešli do vzdelávacieho procesu.

Posledná časť prieskumu bola venovaná podrobnejšej analýze dosiahnutého vzdelania učiteľov odborných predmetov. Zistili sme, že z 23 učiteľov, ktorí sa zúčastnili prieskumu, 20 má ukončené vysokoškolské vzdelanie a 3 učители dosiahli stredoškolské vzdelanie s maturitou.

Na otázku akých vzdelávacích aktivít sa zúčastnili v rámci pedagogickej praxe boli najčastejšie uvádzané kurzy výpočtovej techniky, v menšej miere uviedli rôzne odborné špecializované kurzy zamerané na zvráranie, obsluhu strojov či servis strojov a zariadení.

V poslednej otázke sme zisťovali, s ktorými konkrétnymi vzdelávacími inštitúciami učители spolupracovali pri dopĺňaní a rozširovaní si svojich odborných vedomostí a zručností. Iba 9 % uviedlo, že žiadnou vzdelávacou inštitúciou nespocoľpracovalo a rovnaký počet 9 % na otázku neodpovedal. Presný prehľad ostatných odpovedí a teda inštitúcií s ktorými spolupracovali, uvádzame v tabuľke.

Tabuľka – Inštitúcie, s ktorými učители spolupracovali pri rozširovaní si svojho odborného vzdelania

Názov vzdelávacej inštitúcie	Počet spolupracujúcich učiteľov	Pomer spolupracujúcich učiteľov v percentách
SCPVaV - Lužianky	2	9%
Agroinštitút Nitra	6	26%
SPU Nitra	6	26%
UKF Nitra	2	9%
TU Zvolen	1	4%
Akadémia vzdelávania	3	13%
Metodicko - pedagogické centrum	4	17%
Prvá zvráačská a.s. Bratislava	4	17%
Okresný úrad ochrany ŽP Topoľčany	1	4%
Internet	1	4%
VÚŽV v Nitre	1	4%
Stredná odborná škola , gymnázium	2	9%
Odborná knižnica	2	9%
SAŽP Banská Bystrica a Nitra	1	4%
ŠIOV	4	17%
Topacademy v Topoľčanoch	1	4%
Goethe Institut Bratislava - nemecký jazyk	1	4%
Štátny pedagogický ústav	1	4%
Talentum n.o. - využitie programov Class Server a Moodle	1	4%
Prenor, okrasná škôlka - Szombathely	1	4%
VÚZ Bratislava	1	4%

Zhrnutie:

Z odpovedí dotazníku realizovaného medzi učiteľmi odborných predmetov sa vykreditovali niektoré spoločné hodnotenia súčasného systému vzdelávania. Zhrnúť ich môžeme do nasledovných téz:

- najväčšou vnútornou prekážkou učiteľov pri ich ďalšom vzdelávaní je nedostatok motivácie spôsobený súčasným systémom hodnotenia učiteľov, ktorý dostatočne neodmeňuje učiteľov podľa ich dosiahnutej odbornosti

- pre zlepšenie teoretickej a praktickej prípravy žiakov by bolo potrebné prispôbiť výučbu najnovším poznatkom, zabezpečiť možnosť výučby priamo na najnovších strojoch a zariadeniach a to sa dá zabezpečiť zlepšením spolupráce medzi školou, žiakom a potenciálnym zamestnávateľom

6.2 Vyhodnotenie dotazníku pre žiakov stredných poľnohospodárskych škôl.

Dotazníkový prieskum sa realizoval na štyroch poľnohospodárskych školách medzi študentmi 4. ročníka, prieskumu sa zúčastnilo spolu 82 študentov.

Na otázku či žiaci majú priestor a možnosti odborne sa vzdelávať prostredníctvom nepovinných vzdelávacích aktivít v rámci školy (ako sú napr. kurzy, semináre, stáže, účasť na prípravách projektov ...) 59 % žiakov odpovedalo kladne. Podľa 30,5 % žiakov majú školy iba čiastočné možnosti ďalšieho vzdelávania a podľa 10,5 % takéto možnosti v škole nemajú.

Na ďalšiu otázku, v ktorej sme zisťovali či sa žiaci zúčastnili nejakej nepovinné vzdelávacej aktivity so zameraním na odborné predmety 52 % percent žiakov odpovedalo áno. U týchto odpovedí sme zisťovali aj o akú konkrétnu aktivitu išlo. Prehľad tých, ktorých sa zúčastnilo aspoň 5 % žiakov prináša nasledujúca tabuľka.

Tabuľka – prehľad absolvovaných vzdelávacích aktivít, ktorých sa zúčastnilo aspoň 5 % žiakov

Názov aktivity/ podujatia	Počet odpovedí v %
Deň poľa John Deer	42 %
Vodičské skúšky	14 %
Zváračský kurz a skúšky	21 %
Projekt „Pripravme sa do života“	19 %
Agrokomplex Nitra – zváračská výstava	9 %
Deň novej techniky	5 %
Odborné exkurzie	5 %

Podobne ako v prípade učiteľov aj u žiakov sme zisťovali z akých zdrojov čerpajú prípadné odborné informácie, ktoré sú nad rámec školského vyučovania. Žiaci mali možnosť vybrať viacej zdrojov. V tomto prípade na rozdiel od učiteľov bol

na prvom mieste uvádzaný internet (94%) a odborné publikácie a časopisy sa dostali na druhé miesto (40 %). Presný prehľad informačných zdrojov, ktoré žiaci uviedli je vidno z nasledujúcej tabuľky.

Tabuľka - zdroje získavania nových poznatkov

	internet	odb.publikácie a časopisy	školenia, semináre	iné	nevyhľadávam nové poznatky	nemám dostatok možností na vyhľadávanie nových informácií
%	94%	40%	11%	9%	5%	6%

V ďalšej otázke sme sa snažili bližšie zistiť či majú žiaci dostatok prístupných informácií o možnostiach ďalšieho vzdelávania a to ako v priebehu školy tak aj po jej ukončení. Presná polovica žiakov t.j. 50 % uviedlo, že má dostatok prístupných informácií o možnostiach ďalšieho vzdelávania sa a 41 % uviedlo, že takéto informácie má len čiastočne. Len 9 % žiakov uviedlo, že takéto informácie nemá.

K rovnakému percentuálnemu výsledku sme sa dostali v doplňujúcej otázke, kde sme sa už žiakov konkrétne pýtali, či by oni osobne uvítali väčšiu ponuku možností na zvyšovanie si odborných vedomostí a zručností. Opäť 50 % žiakov by túto možnosť uvítalo, 41 % by ju využívalo iba čiastočne (z dôvodu vyťaženia v rámci vyučovacieho procesu) a 9 % by ju nevyužilo.

Posledné dve otázky dotazníku boli otvorené. V prvej sme chceli zistiť aké vzdelávacie aktivity by sa podľa názoru žiakov najviac hodili pre zvýšenie šance ich lepšieho uplatnenia sa na trhu práce. Najčastejšie sa v odpovediach nachádzali požiadavky na odbornejšie školenia, kurzy a semináre (28%) a potom požiadavka na skvalitnenie odbornej praxe (20%). Presnejší prehľad navrhovaných aktivít zatriedených podľa obsahovej podobnosti do skupín je vidno z nasledovnej tabuľky.

Tabuľka – navrhované aktivity pre lepšie uplatnenie žiakov v praxi

Aktivita	Školenia a kurzy	Odborná prax	Odborné exkurzie	Odborné prednášky	Účasť na projektoch	Neviem	Žiadna	Spolu
%	28	20	19	11	6	11	5	100

Podobné znenie mala aj ďalšia otázka, v ktorej sme sa žiakov pýtali na konkrétne návrhy na zmenu v súčasnom systéme ich teoretického a praktického vzdelávania. Opätovne sa žiaci dožadovali najmä posilnenia praktickej časti vyučovania, najmä ukážok činností najnovších strojov a zariadení pri práci (48%). Na druhom mieste sa objavili požiadavky na nové učebné pomôcky a modernizáciu učební (20%). Zaujímavým zistením bolo, že 21 % študentov je spokojných so súčasným stavom vyučovania. Presný prehľad odpovedí, opäť zaradených podľa svojej obsahovej blízkosti do skupín, uvádza nasledovná tabuľka.

Tabuľka – prehľad návrhov na skvalitnenie odborného vyučovania

Aktivita	Viac praxe	Nové pomôcky	Kurzy prípravy projektov	Viac teórie	Nič netreba meniť	Spolu
%	48	20	7	4	21	100

Zhrnutie:

Z odpovedí v dotazníku realizovaného medzi študentmi 4. ročníka sme mohli zistiť, že zhruba 50 % žiakov má k štúdiu aktívnejší prístup. U tejto skupiny bola viditeľnejšia snaha po vlastnom vzdelávaní, ako aj ochota lepšie sa pripraviť do reálneho života. Spomedzi týchto postojov bolo možné naformulovať nasledovné tézy:

- pre svoje lepšie uplatnenie v praxi by bolo potrebné v rámci vzdelávacieho procesu zabezpečiť viac hodín praktickejšieho vyučovania, najmä na moderných strojoch a zariadeniach

- Pre skvalitnenie svojho odborného vzdelávania by bolo potrebné zabezpečiť možnosť reálnych cvičení a praktickej výučby priamo v teréne, pri činnosti strojov a zariadení

6.3. Vyhodnotenie dotazníku pre zamestnávateľov z poľnohospodárskeho sektora.

Dotazníkový prieskum zamestnávateľov mal dve časti. V prvej časti sa otázky týkali súčasného stavu úrovne odbornej prípravy žiakov stredných poľnohospodárskych škôl (SPŠ) a druhá časť sa formou otvorených otázok snažila zistiť konkrétne podnety a návrhy, ktoré by sa mohli aplikovať v novom prístupe k odbornému vyučovaciemu procesu.

Prvá otázka sledovala hodnotenie súčasného stavu prípravy absolventov SPŠ vzhľadom na potreby praxe. Podľa 60 % respondentov požiadavky spĺňajú iba **niektorí** absolventi, a to podľa 40 % odpovedí iba **častočne** a aj to podľa 20 % odpovedí len **v teoretických vedomostiach**.

Za najslabšie stránky vzdelávania boli označené: slabá motivácia študentov a ich záujem pracovať v poľnohospodárstve (60%) a ďalšie prekážky ako: nekvalitná odborná teoretická i praktická príprava v škole, nezaradovanie nových poznatkov v oblasti poľnohospodárstva do odbornej prípravy a nekvalitná príprava žiakov v rámci praktického vyučovania.

Na všeobecnú otázku, ako by bolo možné odbornú prípravu žiakov zlepšiť, 80 % respondentov odpovedalo, že prispôbením obsahu vzdelávania potrebám praxe, vedomostnej spoločnosti a trhu práce a 20 % respondentov odporúčalo zintenzívnenie spolupráce medzi školami a súkromným sektorom.

Ako najväčší nedostatok v príprave žiakov pre prax boli označené nedostačujúce praktické znalosti a zručnosti nadobudnuté počas štúdia (80 %) a až

potom nasledovala teoretická odborná príprava. Konkrétne medzi najväčšie slabiny súčasného systému zamestnávateľa uvádzali najmä:

- neznalosť nových technológií a nových trendov v konštrukcií strojov
- neznalosť poznatkov o nových spôsoboch riadenia podnikov

Pri návrhoch na odstránenie nevyhovujúceho stavu zamestnávateľa navrhovali:

- vybaviť školy najnovšou technikou a technológiou a do výučby zaraďovať učivo o ich používaní a výhodách
- zintenzívniť spoluprácu s poľnohospodárskymi podnikmi, kde sa nové technológie používajú
- podporovať odborný rast učiteľského zboru, umožniť im lepšie poznanie potrieb praxe, motivovať učiteľov

Pri otázke, aký stupeň vzdelania by uprednostnili pri výbere uchádzača o zamestnanie vo svojom podniku, uvádzali v poradí:

- absolvent strednej odbornej školy s maturitou – 100 %
- absolvent vysokej školy druhého stupňa (inžinier) - 80 %
- absolvent strednej odbornej školy bez maturity – 60 %
- absolvent vysokej školy prvého stupňa (bakalár) - 20 %

Pre 40 % zamestnávateľov bol tiež dôležitý samotný záujem uchádzača o prácu v poľnohospodárstve, či špeciálna znalosť v odbore obsluhy a opravy strojov.

Zamestnávateľa tiež uviedli, že ich zamestnanci majú možnosť zvyšovania si odborných vedomostí a to najmä vlastnými kurzami a školeniami zameranými najmä na nové technológie a servis strojov. Pri školeniach a kurzoch spolupracujú so súkromnými firmami, u ktorých nakupujú nové stroje a prístroje a nie s tradičnými vzdelávacími inštitúciami. V niektorých prípadoch bola realizovaná spolupráca s Úradmi práce a to pri počítačových kurzoch, či rozširovaní vodičských preukazov.

Zhrnutie:

Z odpovedí dotazníku realizovaného medzi zamestnávateľmi sme sa stretli s veľmi podobným hodnotením súčasného stavu vzdelávania žiakov stredných poľnohospodárskych škôl a aj podobnými návrhmi na odstránenie nevyhovujúceho stavu: Najdôležitejšie názory získané z dotazníka sa tak dajú zhrnúť do nasledovných téz:

- *v súčasnom systéme vzdelávanie sa nedarí pripravovať žiakov tak, aby ich vedomosti a zručnosti zodpovedali potrebám praxe a to najmä z dôvodov neznalosti nových technológií a nových trendov v konštrukcií strojov a neznalosti poznatkov o nových spôsoboch riadenia podnikov*
- *nevyhovujúci systém odborného vzdelávania spôsobuje demotiváciu žiakov o ich ďalšie pôsobenie v poľnohospodárstve*
- *nevyhovujúci stav sa dá odstrániť spoluprácou so zamestnávateľmi, ktorí môžu školám pomôcť so získaním najnovších strojov a zariadení pre potreby vyučovacieho procesu.*

7. SLOVNÍK POJMOV POUŽÍVANÝCH V OBLASTI VZDELÁVANIA:

Asynchrónna výučba

Výučba môže byť aplikovaná v rôznych časoch na jednotlivých študentoch, ktorí si môžu voľiť tempo a spôsob prijímania informácií, nemôžu však navzájom reagovať v reálnom čase. Patria sem napríklad tlačené manuály a knihy, Audio/Video, či elektronické výučbové kurzy

Blended Learning

Používanie viacerých metód dodávania výučby pre dosiahnutie cieľového efektu. Kombinovaná výučba. Integrácia výučby do každodenného pracovného života zamestnanca/študenta.

CMS - Content Management System

Systém pre riadenie obsahu - umožňuje bez znalosti HTML na základe prístupových práv publikovať na stránke nové informácie.

CMS - Course Management System

Systém pre riadenie kurzov.

Lifelong learning

Celoživotné vzdelávanie, ďalšie vzdelávanie pre osobné, občianske, sociálne a pracovné účely občanov.

Computer-based learning

Vzdelávanie podporované počítačmi

Dištančné vzdelávanie

Špecifická forma štúdia použiteľná pre väčšinu vzdelávacích programov od krátkych kurzov až po graduované vysokoškolské štúdium. Výučba sa uskutočňuje využívaním komunikačných prostriedkov špeciálne pripravených pre tento účel. Okrem klasických tlačených materiálov sa veľký dôraz dáva aj na materiály prístupné prostredníctvom Internetu, resp. na CD/DVD nosičoch.

E-learning

je súbor procesov na podporu učenia a učenia sa, dodávka obsahu pomocou akýchkoľvek elektronických médií. t.j. internetu, intranetu, extranetu, satelitného vysielania, audio, video kaziet, CD/DVD ROM.

E-learning zahŕňa asynchrónne štúdium (komunikácia pomocou e-mailu, diskusných skupín, nástenky, ...) a synchrónne štúdium (chat, zdieľanie aplikácií, videokonferencie, virtuálna trieda, ...) a celý proces riadenia vzdelávania

Elektronická učebnica

Učebnica s priamym prístupom k údajom, záložkami, autotestami, úlohami, ...

Flexibilné vzdelávanie

vzdelávanie je nezávislé na mieste a čase a je prístupné vo všetkých etapách študentovho života, redukuje bariéry prístupu ku vzdelávaniu, otvára možnosti vzdelávať sa širokému spektru ľudí, používa nové technológie na dosiahnutie

lepšieho prístupu ku vzdelávaniu, dáva študentovi väčšiu kontrolu nad jeho vzdelávaním.

LCMS Learning Course Management System

- vývojové prostredie umožňujúce rýchly vývoj e-vzdelávacích kurzov

LMS Learning Management System

- riadiaci systém, strategické riešenie pre plánovanie, dodávanie a riadenie vzdelávacích aktivít. Základná úloha – správa všetkých kurzov, užívateľov a ich práv, sledovanie a zaznamenávanie študijných výsledkov, ich aktualizácia.

On-line Learning

Vzdelávanie v aktuálnom čase - "naživo".

Web-based Learning

vzdelávanie za pomoci internetu, intranetu, extranetu

Technology-based Learning

vzdelávanie podporované technológiami

Projektové vyučovanie

zohľadňuje záujmy žiakov, ktorým sa otvára priestor pre spontánnosť, samostatné konanie, zhromažďovanie skúsenosti, podporuje sa pohotovosť a schopnosť spoločne rozhodovať a konať.

SCORM Shareable Content Object

Obsah zložený z výučbových objektov. Výučbový objekt je jednotka ľubovoľnej veľkosti, ktorá obsahuje výučbovú informáciu, môže to byť jedna veta, obrázok, animácia, video, komplexná štruktúra pozostávajúca z textov

Virtual classrooms

Virtuálne triedy

8. ZÁVER

Nitriansky samosprávny kraj má zo všetkých krajov na Slovensku najväčší podiel poľnohospodárskej pôdy i najväčší počet osôb a firiem pôsobiacich v poľnohospodárstve. Túto skutočnosť z ekonomického hľadiska už dlhšie pociťuje ako problém, nakoľko práca v poľnohospodárstve sa vykazuje nízkou pridanou hodnotou a nízkym podielom zamestnancov s vyšším vzdelaním oproti iným oblastiam hospodárstva. Je to pritom paradoxné, nakoľko moderné poľnohospodárstvo vo vyspelých krajinách patrí k hospodárskym oblastiam s vysokou schopnosťou využívania najmodernejších technológií a vedeckých poznatkov. V priebehu posledných rokov sa objavuje záujem poľnohospodárskych firiem aplikovať moderné technológie do výroby, no veľmi často naráža na problém nedostatočnej odbornej prípravy a to nielen zo strany zamestnancov, ale aj zo strany končiacich absolventov poľnohospodárskych škôl. Práve tento stav sa má pokúsiť zmeniť pilotný projekt „Model participácie súkromného sektora na praktickej a teoretickej príprave cieľových skupín v oblasti poľnohospodárskeho školstva“.

K dobrej odbornej príprave zabezpečujúcej úspešnú realizáciu projektu slúži aj táto Štúdia vzdelávacích potrieb cieľových skupín. V jednotlivých kapitolách štúdie sme priblížili súčasný stav a trendy, ktoré sa od odborného stredoškolského štúdia očakávajú. Ťažisková 6. kapitola venovaná vyhodnoteniu dotazníkového prieskumu cieľových skupín (učitelia odborných predmetov, žiaci a zamestnávateľia) priniesla podobné hodnotenie úrovne vzdelávania v poľnohospodárskom školstve, ktoré označili ako nedostatočné. Pre potreby projektu sa ukázalo ako veľmi podnetné, že všetky cieľové skupiny nielen podobne vnímajú súčasný stav, ale aj navrhujú podobné riešenia. Najmä názory učiteľov a zamestnávateľov sa v mnohom zhodovali a riešenie vidia v dobrej spolupráci medzi školami a zamestnávateľmi. Táto spolupráca by mala jednak pomôcť k lepšiemu získaniu prehľadu o požiadavkách na znalosti žiakov z pohľadu ich možného budúceho uplatnenia v praxi a zároveň je spolupráca aj cestou, ako školám zabezpečiť možnosť výučby na najnovších strojoch a technológiách.

Štúdia vzdelávacích potrieb cieľových skupín umožní realizátorom projektu presnejšie identifikovať slabé miesta v odbornej výučbe, lepšie pripraviť nové učebné osnovy, nové učebné pomôcky a prispôbiť tak vyučovací proces reálnym potrebám praxe.

9. OBSAH

1. ÚVOD	1
2. VÝCHODISKÁ VZDELÁVACÍCH POTRIEB CIEĽOVÝCH SKUPÍN.....	3
2.1. Odborné vzdelávanie na stredných školách.....	3
2.1.1. Súčasné trendy v stredoškolskom vzdelávaní	3
2.1.2. Poľnohospodárske školstvo a jeho špecifiká	4
2.1.3. Štandard stredoškolského odborného vzdelávania pre smer Poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo, vodohospodárstvo	4
2.2. Odborné školstvo a trh práce	6
2.2.1. Spolupráca zamestnávateľov a iných sociálnych partnerov so školami	7
2.3. Celoživotné vzdelávanie učiteľov a žiakov	9
3. PREHĽAD NIEKTORÝCH VZDELÁVACÍCH INŠTITÚCIÍ POSKYTUJÚCICH SVOJE SLUŽBY VYUŽITELNÉ PRE OBLASŤ POĽNOHOSPODÁRSKEHO ŠKOLSTVA A ICH PONUKA	11
3.1. Štátny inštitút odborného vzdelávania (ŠIOV)	11
3.2. Agroinštitút š.p. Nitra	11
3.3. Štátna potravinová a veterinárna správa	14
3.4. Slovenská Holsteinská asociácia	14
3.5. Slovenské centrum poľnohospodárskeho výskumu Nitra.....	14
3.6. Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora.....	16
3.7. Agentúra pre rozvoj vidieka Nitra	17
3.8. Akadémia vzdelávania	17
3.9. Slovenská poľnohospodárska univerzita Nitra	17
3.10. Metodicko - pedagogické centrum	22
3.11. Technická univerzita Zvolen	22
3.12. Junior Achievement Slovensko, n.o.	22
3.13. Univerzita Konštantína Filozofa Nitra	23
3.14. Ďalšie možnosti vzdelávania	23
3.15. Odkazy na niektoré web stránky poľnohospodárskeho rezortu	24
3.16. Možnosti zapojenia sa do CŽV a získania nenávratného .. finančného príspevku v rámci programov	24
4. PRÁVNÝ RÁMEC ODBORNÉHO VZDELÁVANIA A PRÍPRAVY . A EURÓPSKE A NÁRODNÉ DOKUMENTY	26
4.1. Školský zákon 245/2008	26
4.2. Zákon o odbornom vzdelávaní a príprave	27
4.3. Návrh zákona o pedagogických zamestnancoch	27
4.4. Nadnárodné dokumenty týkajúce sa CŽV	27
4.5. Národné dokumenty SR týkajúce sa CŽV	28
5. ANALÝZA VZDELÁVACÍCH POTRIEB UČITEĽOV POĽNOHOSPODÁRSKÝCH ŠKÔL INŠTITÚTU VZDELÁVANIA A PORADENSTVA ČESKEJ POĽNOHOSPODÁRSKEJ UNIVERZITY V PRAHE	29
6. VYHODNOTENIE DOTAZNÍKOVÉHO PRIESKUMU VZDELÁVACÍCH POTRIEB CIEĽOVÝCH SKUPÍN V OBLASTI ĎALŠIEHO ODBORNÉHO VZDELÁVANIA...31	
6.1 Vyhodnotenie dotazníku pre učiteľov odborných predmetov	31
6.2 vyhodnotenie dotazníku pre žiakov stredných poľnohospodárskych škôl.....	36
6.3. Vyhodnotenie dotazníku pre zamestnávateľov z poľnohospodárskeho sektora.....	38
7. SLOVNÍK POJMOV POUŽÍVANÝCH V OBLASTI VZDELÁVANIA.....	40
8. ZÁVER	42